Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

...1921 оной ... 21-нээ гарана | № 33 (14055) | 1973 оной февралиин 8, четверг | Сэн 2 мүнгэн

ТҮРҮҮШЫН ҮДЭРҺӨӨ ЭРШЭТЭЙГЭЭР...

Улаан-Үдын нарин сэмбын фабрикын коллектив юhэдэхи табан жэлэй хоёрдохи жэлдэ хараалhан түсэб, даабаряа болзорhоонь урид дүүргэhэн юм. Энэшье жэлдэ ажалайнгаа эршэ алдангүй, эрхим амжалта туйлаха, түрэл республикынгаа 50 жэлэй алдарта ойе нэрэтэй солотойгоор угтаха гэжэ бүд нэхэгшэд шиидэбэ. Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлhэнэй ашаар декабриин 29-дэ жэлэйнгээ даабари дүүргэхээр хараалба. Түсэбhөө гадуур 10 мянган метр ноохон бүд, 10 тонно утаhан ээрэгдэхэ байна.

Тиихэдэ зарим цехүүдэй хүдэлмэришэд 37 мянган киловатт-час электрын элшэ хүсэ алмаха, продукциин шанар hайжаруулха, шэнэ сортын бүд нэхэхэ гэhэн социалис уялга абанхай.

Мүнөө цех, мастерска участок бүхэндэ социалис мүрысөөнэй эршэ улам шангадажа захалба. Байгша оной түсэб болзорhоонь урид дүүргэхын түлөө ажалай вахтада жагсагшад үдэр ерэхэ бүри улам олоширно. Жэшээлхэдэ, Ажалай Улаан Тугай ордендо хүртэhэн Анна Алексеевна Селедцова үнгэрэгшэ жэлэйнгээ даабари ноябрь hарада дүүргэhэн юм. Түрүү хүдэлмэришэн юhэдэхи табан жэлэй шиидхэхы жэлдэ абаhан социалис уялгаа Совет Конституциин үдэр болотор дүүргэхэб гэжэ найдуулна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: бүд нэхэгшэ С. Г. Тугаринова.

Д. БАЛДАНОВАЙ фототекст.

ШИИДХЭХЫ ЖЭЛДЭ—ГАБШАГАЙ АЖАЛ

ХОНИДОЙ ТҮЛ АБАЛГА—ХАРЮУСАЛГАТАЙ АЖАЛ

БҮХЫ ХҮСЭЕЭ ЭЛСҮҮЛЭН...

...айнгаа эршээр, хү... дөөрөө, харюусалгаа... е хонидой түл абалга ...най тариянай ургаса ...haa дутуугүй ха... дэлмэрнин хаhа гэ... лэ тоолодогбди. Илан... ол түлэб хонин hүрэг ...илдэг мэргэжэлтэй ...жахыда хурьга абал... ше талаараа ехэ удха... ай ажал. Энээнhээ ...он саашанхи хүгжэл... хы олзо доходой ур... дыдаха байна.

...элдэ ган гасуур бай... hэ тэжээл урдынхи... га бэлэдхэгдээд, мал... хонишодой ажалда ...хэ бэрхэшээл тохёол... Иимэ байдал ганса... най ажахыда тохёол... шэ, бүхы республика. ...най олон нютагууд... ад байна гэжэ хүн бү... тоно. Тиимэhээ өөhэд... байhан бүхы арга бо... нөөсэнүүдээ элсүү... ээ хэзээнэйхиhээ эр... ээр, эмхитэй hай... дэлжэ, урдаа байhан ...элые дабажа гараха ...ди.

...мүнөө юhэдэхи табан гурбадахи жэлэй ...гын үедэ адууhа ...ашаг шэмэ ехээр аба... ндэ худалдахын тү... ...шадай дунда бүхэ... социалис мүрысөөнэй ...агүй үргэн дэлисэ... дэлгэржэ байхада. ...хонишодой баhал хам... аман ажаллажа бай... ойлгосотой. Түл... эхилхэhээ урид сов... бригада, отделени... хонишодой суглаан ...тэндэ КПСС-эй ЦК-... СССР-эй Министрнүү... едэй, ВЦСПС-эй тог... зүбшэн хэлсэгдэжэ, ...а, хонишон бүхэн дээ... лэгдэhэн уялга абаа. ...доо мүрысөө баталаа. ...йшье мэдэhээр, тиимэ үрэ дүн ...бди гэжэ бай... ехэ ехэ уялга аба... лэн ааб даа. Үнэндөө ...гэжэ хүдэлөө hаа, ...ай амжалтатайгаар ...дэхэб, хаанамнай ...хэрэглэгдээгүй арга ...бииб гэжэ бүхы та... ...бодожо үзөөд лэ ...ой уялга абаха хэрэг... юм. Тиихэдээ бэлэхэнээр дүүргэгдэхэ. өөhэдынгөө арга боломжоhоо бага уялга абажа болохогүй.

Нюуха нөөхэшье юумэн үгы, хэдэхэн жэлэй саана манай ажахын хонишод түл олоор абахабди гэжэ ехэ уялга бэедээ абаад, тэрэнээ бэелүүлжэ шадаагүй, эшхэбтэр байдалда ороо hэн. Одоол тэрэ алдуугаа мүнөө дабтахагүй, нэрэдээ хүрэмөөр хүдэлхэ болонобди.

Тиимэhээ хонишон бүхэн өөhэд өөhэдынгөө арга боломжые, бүхы эрхэ байдалые ехэ наринаар хаража, тооложо үзөөд, шангаханаар лэ хүдэлөөд байхадаа, дүүргэжэ шадахаар уялга абаhан байна.

Байгша ондо совхоздо зуун эхэ хонин бүриhөө дундаа зэргээр 90-hээ үсөөн бэшэ хурьга түлжүүлхэ, хонин бүриhөө 3,2 килограммhaa бага бэшэ ноохо хайшалха зорилго табигдана. Энэмнай нёдондонойхиhоо hураггүй дээшээ уялга болоно. Түрүү хонишод бүришье ехэ үрэ дүн туйлахаар шиидээ. Жэлhээ жэлдэ хурьга олоор абажа, аймаг соогоо мүрысөөндэ эрхимлэдэг хонишон Цыпилма Цыденова зуун эхэ хонин бүриhөө 105-haa үсөөн бэшэ хурьга томо болгохоб гэжэ бата үгэеэ үгэнхэй. Мүн тэрэнэй жэшээгээр мүрысөөндэ оролсон, үнинэй хонишод Дамба Сампилов, Цыден-Еши Ринчинов, Дондок Дугарцыренов, Дулма Батомункуева (хоёрдохи отделени), Гысыкбал Гынденов, Манидари Мангалаев, Надежда Унтанова (нэгэдэхи отделени) гэгшэд зуун эхэ хонин бүриhөө дунда зэргээр 95—100 хурьга абахын түлөө тэмсэхэбди гэжэ социалис уялга соогоо бэшэнхэй.

Үнгэрэгшэ жэлдэ ган гасуур байгаад, үбhэ тэжээл багаар бэлэдхэгдээ гэжэ дээрэ хэлээ hэмди. Тингэбэшье зун, намарай үедэ хонишоднай айхабтар оролдосотойгоор ажаллажа, хүхэ ногоондо, хагданай шэмэтэйдэ, тариянай hуури дээрэ хонидоо hайнаар адуулаад, тэдэнээ нилээд таргалуулжа, хүсэлүүлжэ үбэлжэлгэдэнь оруулаа юм. Байгша оной бэрхэтэй эрхэ байдалые хараада абан, совхозой дирекци, партком малай үбэлжэлгэдэ hайнаар бэлдэхэ хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулаа. Илангаяа хонидой байра дулаалха, заhабарилха хүдэлмэри эртээнhээ хэгдээ. Түл абалгада хэрэгтэй бүхы юумэн уридшалан бэлдэгдээ. Хурьгалха хонидой түрүүшын хүйтэндэ турахагүйн тула намарhаа хойшо багаханаар талха таряа эдюулжэ эхилээбди. Шанга хүйтэнэй үедэ хонидтоо үбhэ тэжээл нарин рационоор эдюулхынгээ хажуугаар оролдосотойгоор адуулна бди. Мүнөөшье хонишод нарай хурьгатай, бүри түрэхэ дүтэлhэн хонидыел газаагаа байлгажа эдеэлүүлээд лэ, бэшыень хуу адуулна. Түрэhэн хонидыешье хурьгадайнь томохон боломсоор баhал бэлшээридэ гаргадаг. Тиигээгүйдэ үбhэ тэжээл хаанашье хүртэхэгүй. Мүн бэлшэжэ ябахадаа хонид тобиршье байна.

Бригадануудта хонид түлэг хурьгалжа байна. Февралиин 5-най мэдээгээр 4 мянга үлүүтэй хурьгад абтаад, нэгэшье түл хороогүй түлжүүлэгдэнэ. Илангаяа нэгэдэхи отделенидэ — Ород нютагта хурьгад олон абтаа. Тэндэ хурьгалха ёhотой бүхы 4 мянга үлүүтэй хонидойнь 1.500 гаранинь түрөө. Хонишодой дунда түл абалгаар Гысыкбал Гынденов түрүүлжэ ябана. Тэрэнэй отарада 300 үлүүтэй хурьгад абтанхай. Бэрхэ хонишод Цыбик-Доржо Жимбеевтэн түрүүшын 280 хурьгадтай болоо. Хоёрдохи отделенидэ—Надежда Унтанова, гурбадахи отделенидэ — Цыпилма Цыденова, Цырелма Черникова гэгшэдэй хүдэлдэг отарануудта тус тустань 200 үлүүтэй хурьгад түлжүүлэгдэнэ. Отара бүхэндэ сүүдхын 20—30 хурьгад гарана.

1973 ондо манай «Октябриин 50 жэл» совхоз бүхыдөө 11,6 мянган хурьга абажа түлжүүлхэ зорилготой. Тэдэнэй диилэнхинь февраль, март соо абтаха юм.

Хонишодой дунда мүрысөөнэй гурим зохёогдонхой. Тэдэнэй ёhоор түл абалгын хэр ябажа байhанай дүн табан хоног бүри согсолжо, бригада бүхэндэ тараадагби. Мүрысөөнэй эсэсэй дүнгэй гаргагдахада, зуун эхэ хонин бүриhөө 100 хурьга абаhан, ноохо хайшалха түсэбөө дүүргэhэн бригада, отделенидэ дамжуулгын Улаан туг, 1500 түхэриг мүнгэн шан барюулагдаха. Отарынгаа зуун эхэ хонин бүриhөө 100-haa дээшэ хурьга абажа, хонин бүриhөө 3,5 килограмм ноохо хайшалhан, хурьган бүхэнөө 25 килограмм болгожо, эхэhээнь hалгааhан хонишодто II классай телевизор шан үгтэхэ юм.

Мүнөө бригада бүхэндэ агитатор, политинформаторнууд ябажа, мүрысөөнэй дүн согсолно, хөөрэлдөө үнгэргэнэ. Гурбадахи отделенидэ коммунист Д. Д. Цыренжаповай хүтэлбэрилдэг агитбригада хонишодтоо ходо ошожо концерт табина, хөөрэлдөө, лекци үнгэргэнэ. Тэрэшэлэн библиотекарь, медицинскэ хүдэлмэрилэгшэд, автолавка хонишодто ходо ошожо байдаг.

Тэрээнhээ гадна, совхозой дирекци, партком түл абалгын үедэ комсомолшууд, коммунистнуудые хонишодто туhалхыень эльгээнэ. Энэ харюусалгатай хүдэлмэридэ механизаторнууд эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Жэшээлхэдэ, трактористнар, коммунистнууд Цырен Дугаров, Богис Вафин, Курбан Валиев гэгшэд өөhэдынгөө hайн дураар хонишодой бригадануудта ошоод, түл абалсажа байна. Үнинэй малшад, пенсионернүүд энэ шухала юумэнэй хажуу талада баhал байнагүй. Урдань олон жэлдэ хонишоноор хүдэлhэн Балма Гымпылова, Цыбикжап Нанзатов гэгшэд хурьга абалсахаяа отаранuудта ошонхой.

Ингэжэл манай совхозой хонишод, бүхы ажалшад юhэдэхи табан жэлэй шиидхэхы гурбадахи жэлдэ бүхы хүсэеэ элсүүлэн, габшагай шангаар мүрысэн ажаллажа, урдаа табиhан зорилгоёо нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхын түлөө тэмсэнэ.

Г. САНГАДИЕВ,
Хэжэнгын аймагай «Октябриин 50 жэл» совхозой парткомой секретарь.

РЕСПУБЛИКЫН КОЛХОЗ, СОВХОЗ БОЛОН БУСАД АЖАХЫНУУДАЙ ГҮРЭНДӨӨ МЯХА, ҺҮ, ҮНДЭГЭ ХУДАЛДАХА БАЙГША ОНОЙ I- КВАРТАЛАЙ ТҮСЭБЫЕ ХЭР ДҮҮРГЭЖЭ БАЙҺАН ТУХАЙ

1973 оной февралиин 1-нэй мэдээн

Нёдондоной энэ үеынхитэй сасуулхада, продукциин худалдагдаhаниинь (процентээр):

Аймагууд	Мяхан	Һүн	Үндэгэн
Баргажанай	98	104	3 дахин
Баунтын	87	126	—
Бэшүүрэй	188	113	129
Зэдын	155	96	66
Яруунын	159	109	—
Загарайн	95	100,3	—
Захааминай	122	89	—
Кабанскын	88	129	105
Хэжэнгын	3,5 дахин	139	—
Хурамхаанай	190	105	—
Хяагтын	282	100,3	41
Мухар-Шэбэрэй	238	99,9	104
Прибайкалиин	144	105	—
Хойто-Байгалай	15	125	—
Сэлэнгын	6,4 дахин	114	—
Түнхэнэй	108	115	—
Улаан-Үдын	202	103	112
Хоринын	103	116	236
Ахын	—	179	—
Улаан-Үдын шубуунай фабрика	3 дахин	—	138
Республика бүхыдөө	156	107	117

ХУБИТАЯА ОРУУЛНАБДИ

«Ажалай үндэр бүтээсын түлөө, продукциин эрхим шанарай түлөө тэмсэлые бүгэдэ арадай хэрэг болгохоор хүдэлмэрөө эмхидхэхэ шухала» гээд КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Верховно Соведэй ба РСФСР-эй Верховно Соведэй баярай хамтын суглаан дээрэ хэhэн элидхэл соогоо хэлэhэн байна. Һайн шанартайгаар продукци бүтээн гаргаха гэhэн эрилтэ хүдөө ажалшадайшье, хүдэлмэришэдэйшье урда табигдана гээшэ.

Манай республикын промышленна предприятинуудай коллективүүд продукциин шанарые hайжаруулха хэрэгтэ тон ехэ анхарал табина. Улаан-Үдын «Электромашина» заводой коллектив энэ талаар горитойхон ажал хэжэ, hайн үрэ дүн туйлаа. Энэ заводто бүтээгдэдэг хэдэн электродвигательнүүдтэ гүрэнэй тэмдэг олгогдоhон юм. Сэмбын фабрикын коллектив продукциингаа шанар hайжаруулха талаар яhала ехэ ажал хэhэн, хэжэшье байна. Һайн шанартай сэмбэ нэхэжэ, зоной hайшаая магтаалда хүртэжэ байдаг.

Республикын промышленна предприятинуудай коллективүүдэй продукциин шанар hайжаруулха хэрэгтэнь гүрэнэй стандарт болон хэмжүүрэй түхеэрэлгэнүүдые шалгадаг Буряадай лабораториин мэргэжэлтэд ехэхэн туhа үзүүлнэ. Гүрэнэй стандартын гурим ёhо эбдэhэн коллективүүдэй дутагдалнуудыень элирүүлжэ, тэрэнээ яажа усадхахыень заажа үгэдэг байнабди.

Жэшээлхэдэ, Шэнэ-Бэрээнэй механическа заводой коллектив ашаа шэрэхэ тэргэнүүдые хэжэ эхилhэн юм. Энэ тэргэнүүдынь гүрэнэй стандартаар хараалагдадаг нормоhоо 300 килограммаар хүндэ байшаба. Энэ дутагдалые хамтын хүсөөр саг дары усадхаха хэрэгтэй болоогдоно бшуу. Иимэрхүү дутагдалнууд нэгэнтэ бэшэ дайралдадаг. Тэдэниис саг дары усадхаха гэhэн шухала зорилго манай лабораториин, мэргэжэлтэдэй урда табигдана гээшэ.

Тиимэhээл манай инженерно-техническэ мэргэжэлтэд ажалдаа харюусалга ехэтэйгээр хандана. Республикын завод, фабрикануудта ошожо, продукциин шанарые наринаар шалгажа байдаг. Түрүү коллективүүдэй дүй дүршэлые олоной дунда тарааха, шэнэ продукци гаргахадань туhалха, техническэ хиналтын таhагуудай мэргэжэлтэдэй дунда ойлгуулламжын хүдэлмэри ябуулха хэрэгтэ мэргэжэлтэднай гол анхаралаа хандуулна. Эдэнэй оролдолго шадабариhаа уламжалан, олохон промышленна предприятинуудай коллективүүд продукциингаа шанарые дээшэлүүлнэ гээд тэмдэглэмээр.

Бидэнэр Шэтын лабораториин коллективтэй мүрысэдэг байнабди. Үнгэрhэн жэл соо манай Буряадай лабораториин коллектив продукциин шанар hайжаруулха талаар ехэ хэмжээ ябуулгануудые хэжэ, социалис мүрысөөндэ илажа гараа бэлэй. Байгша он соо хараалагдаhан даабаряа амжалтатайгаар бэелүүлжэ, хаба шадалаа харуулха бэзэбди гээд hанагдана.

И. МАРАКТАЕВ.

Һайнаар бэлдэнэ

— Дээрэнэй совхоздо түл абалгын харюусалгата саг дүтэлжэ байна. Февралиин 15-haa ажахын бүхы отарануудай хонид хурьгалжа эхилхэнь.

Энэ хүдэлмэридэ совхозой хоёрдохи отделениин ажалшад илангаяа hайнаар бэлдэнэ,—гэжэ отделениин партийна организациин секретарь Владимир Цыдыпович Баторов хөөрэнэ. — Энэ отделенидэ эхэ хонидой 7 отара бии юм. Аграфена Бубеева, Евдокия Баханова болон бусадай отаранууд түл абалгада hайнаар бэлдэнэ.

Совхозой партком, сомоной Соведэй гүйсэдком hаяхан воскресник үнгэрэгбэ. Воскресник совхозой ажалшад, нютагай алба хаагшад хабаадалсаа. Тэдэнэр хонидой байрануудта нарhанай шэлбэhэ зөөhэн, дэбдихэр хэхэ хагда сабшаhан байна.

Нютагай эмхи зургаануудай 30 гаран ажалшан Этхитын бригадын отарануудта 15 автомашина, совхозой управлениин хүдэлмэрилэгшэд Гарааhан шадарай отарануудта 12 автомашина шэлбэhэ бэлэдхээд, байрадань зөөжэ үгэбэ. Тиихэдэ тосхоной худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэд Валентина Анатольевна Жерабинагай хүтэлбэри доро 40 центнер хагда сабшажа, Самахай нютагтахи малшадай бригадада тушааба.

Энэ үдэр хоёрдохи отделениин комсомолшууд болон залуушуул воскресникдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, 150 центнер хагда бэлэдхэhэн байна. Түс отделениин комсомолой эхин организациин секретарь Евгения Саланова энэ воскресникые эмхитэй hайнаар үнгэрэгбэ.

Б. ЖИГМЫТОВ.

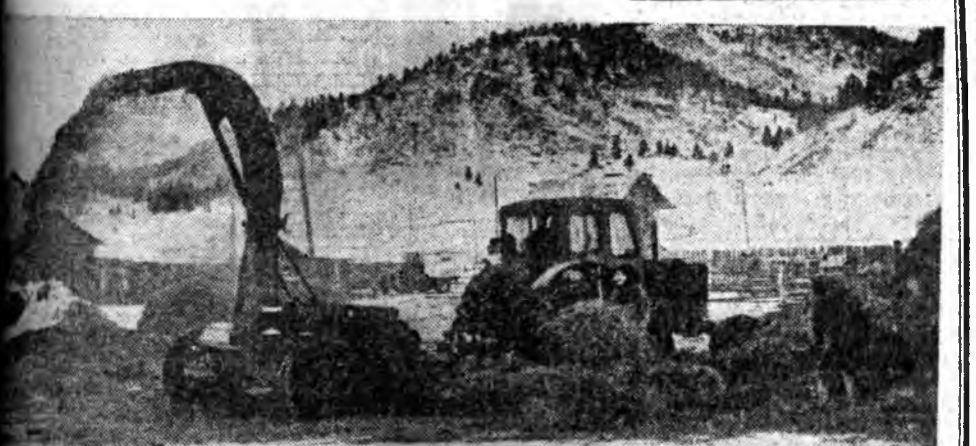
Хурамхаанай аймаг.

...мүнөө Улаан-Үдын аймагай «Сэлэнгэ» совхозой хүдэлмэришэд үнеэдэй эдихэ бүдүүн тэжээл hайса буйлуулжа ...дэг болонхой. Доннигой hолоомо «КУФ-1,8» түхеэрэлгэ жэжэ болотор хэршэhэнэйнгээ удаа уурална ...жэ, талха тариянай зүйлтэй холижо үнеэдтэ ...дэг. Һолоомо жэжээр хэршэдэг түхеэрэлгэдэ дүй ...тэй механизатор Василий Лукич Брянский шадабарихаар ажаллана. Тэрээнтэй хамта Н. С. Брянская, ... Рюмкина, А. Г. Гармаева гэгшэд ажалладаг.

...ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1. Һолоомо жэжэ болгодог түхеэрэл... хэрэглэгдэнэ. 2. В. Л. Брянский.

З. ВЕСНИНАГАЙ фото.

АЛАС-ДУРНЫН ЭРДЭМ УХААНАЙ СОВЕТ

ВЛАДИВОСТОК. (ТАСС-ай корр.). СССР-эй Наукануудай академиин Алас-Дурнын эрдэм ухаанай түбэй президиумэй, Алас-Дурнадахи байгаалиин ба нииитын эрдэмэй талаар хэгдэдэг шэнжэлгэнүүдые заан ударидаха зургаанууд хоорондын соведэй хамтын суглаан февралиин 6-да болобо.

Түбэй президиумэй түрүүлэгшэ, СССР-эй Наукануудай академиин гэшүүн-корреспондент А. П. Капица «Алас-Дурнын эрдэм ухаан ба экономико үргэлжэ дээрэнь хүгжөөлгэ» гэhэн элидхэл хээ. СССР-эй бүхы газар дайдын гурбанай нэгэ хуби шахууе эзэлдэг, элдэб янзын түүхэй эдүүдэй ехэ нөөсэтэй Алас-Дурнын промышленность ба хүдөө ажахын саашанхи дэбжэлтэ туйлаха зорилгоор, Номгон далайн оршондохи нютагуудай арадай ажахые хүгжөөлгэдэ бүхы аргаар туhа хүргэхэ хэрэгтэ эрдэмтэдэй оролдолго хүсэлэлгэ зорюулха илангаяа шухала байна гэжэ элидхэлшэ тэмдэглэбэ.

Эрдэмтэдэй багсаан тоорхойлhоной ёhоор, Совет Алас-Дурнадахи хүн зон 1990 он болотор нилээд олоширхо, үнгэтэ металлнуудые малтан абалга, загаhа барилга, далайн транспортаар ашаа зөөлгэ түргэн хүгжэхэ, эндэхи хүдөө ажахы продукци ехээр үгэдэг болохо. Эрдэм ухаанай түбэй олохон институдуудай хабаадалгатайгаар «Океан» гэhэн нэрэтэй нэгэдхэмэл асуудалые бүри мүнөөнhөө шэнжэлэн шиидхэхэ хүдэлмэри ябуулжа байнхай.

СОЮЗНА РЕСПУБЛИКАНУУДҺАА МЭДЭЭСЭНЭ

УКРАИНА:

ШЭНЭ УРГАСАДА ЗОРЮУЛАН

Донбассай предприятинуудта жэлэй эхинhээ хойшо түсэбhөө гадуур үйлэдбэрилэгдэhэн хорин таба мянгадахи тонно минеральна үтэгжүүлгэнүүдые Донецкэ түмэр замшад захигшадтань абаашаа.

Үтэгжүүлгэ зөөгшэдтэ бүхы замууд нээлгэтэй. Тариалгын хүдэлмэри хамагhаа түрүүн эхилдэг Узбекистан, Таджикистан, Краснодарскэ хизаар, Крым худар супер фосфат, аммиагай селитрэ, сульфат-аммони тээhэн 400-гаад вагон үдэр бүри ябуулагдана.

Хойто-Донецэй химическэ комбинадай, «Азовсталь» гэжэ Ждановска заводой ба бусад предприятинуудай коллективүүд — үтэгжүүлгэ үгэдэг үйлэдбэринүүд түмэр замшадтай социалис договор баталаа. Эдэнэр газар үрэжүүлхэ үтэгжүүлгэнүүдые үйлэдбэрилхэ ба тээжэ ябуулха квартальна түсэбөө болзорhоо неделеэр урид дүүргэхэ уялга абаа. Энэнь дүүргэгдэжэ байна. Станцинуудай хүдэлмэрилэгшэд вагонуудай миин байлгые хороохо, сүлөөрhэн зарим вагонуудые предприятинуудта графигhаа урид үгэдэг болоо.

(ТАСС-ай корр.).

Донецк.

РСФСР:

ШЭНЭ ПРЕДПРИЯТИНУУД, ШЭНЭ МАШИНАНУУД

Газай промышленностиин томо предприятиин — дизельнэ машинануудые заhабарилдаг Брянскэ заводой хоёрдохи ээлжээнэй барилга ашаглалгада оробо. Шэнэ корпусуудта бүхы гол цехүүдынь ороо. Үйлэдбэрез зогсоонгүйгөөр тэдэ цехүүдые «нүүлгэбэ». Шэнэ цехүүдые эмхидхэhэнэй ашаар газай соргонуудые табиха техникэ заhабарилгын хэмжээн нэмэхэhээ гадна, мүн шэнэ машинанууд ба түхеэрэлгэнүүд олоор бүтээгдэн гарадаг болоо. «СТ-1424» гэhэн агрегадуудай түрүүшын агрегадууд hаяын үдэрнүүдтэ эндэ бүтээгдээ. Эдэниие «Газстроймашай» Московско конструкторска бюро ухаалан бүтээhэн байна. Эдэнь 1420 миллиметр диаметртэй соргонуудые сэбэрлэхэ ба хатааха юм. Газай траншейнүүдhээ уhа бүлэн гаргаха түхеэрэлгэ бүтээгдэн табигдахаар бэлдэгдэжэ байнхай.

Заводой коллектив үйлэдбэриин шэнэ предприятинуудые болзорhоо урид ашаглалгада оруулхадань, продукци бүтээн гаргалга табан жэлэй турша соо хоёр дахин шахуу нэмэхэ.

ТАСС-ай корр.

Брянск.

КАЗАХСТАН:

ЭРТЭ УРДЫН ДАЛАЙНУУДАЙ НӨӨСЭ

Сагаа-ягаан плиткэнүүд уран дарханай мастерской соо ороод гараhандал, угалзатан харагдана. Һаяхан эмхидхэгдэhэн «Казахстанский мрамор» гэжэ комбинадай хүдэлмэрилэгшэд үнгэлэн гоёохо нимэ материал ехээр үйлэдбэрилжэ эхилэнхэй. Эртэ урдын далайн нөөсэ баялиг—гоё hайхан шулууе Мангышлак хахад арал дээрэhээ абажа хэрэглэнэ. Тиимэ гоё, үнөөр бага материал гаргажа абахын тула эндэ тусхай карьер бии болгогдоо.

Тэрэшэлэн олон дабхар байшангуудай хана болохо шулууе тэндэhээ абаха бэлэдхэл баhал хэгдэжэ байна.

УЗБЕКИСТАН:

ХЛОПОГШОДОЙ ҮБЭЛЭЙ АМАРАЛТА

Ташкент шадархи амаралтын газарнуудта ошохо путёвконууд хлопогшодто үгтэнэ. Эдэнэр медицинскэ шалгалта гарана. Хэрбээ шухала болоо hаань, врачнуудай заабариин ёhоор тэндэ аргалуулдаг болонхой. Республикын хоёр мянга гаран колхозникууд ба совхозуудай хүдэлмэришэд Ташкентын оршон тойронхи амаралтын байшангуудта үбэлэйнгөө амаралта үнгэргэнэ. Хүдөө нютагуудай 25 мянган хүдэлмэрилэгшэд профсоюзай путёвконуудаар орон соогууроа, хилын саагуур аяншалха түсэбтэй.

(ТАСС-ай корр.).

Ташкент.

БЕЛОРУССИ:

САБШАЛАНГАА ШАНАРЖУУЛНА

Белоруссиин ажахынуудта газарай боролжо бургааhа сэбэрлэхэ hара эхилээ. Саhаар бага үбэл иимэ хүдэлмэри хэхэдэ аятай байна. Кусторезүүдhээ гадна, бульдозернууд ба үндэhэ арилгадаг түхеэрэлгэнүүд олоор хэрэглэгдэнэ. Витебскэ, Минскэ, Гродненско областьнуудай олохон районуудта технологическа картануудые хэрэглэн хүдэлмэрилхэ нэгэдхэмэл бригаданууд эмхидхэгдээ. Ажалаа иимээр эмхидхэхэдэнь, шухала газарнуудта техникэ олоор табиха арга олгоно, тэрэнэй харууhан нилээд хүнгэрнэ.

(ТАСС-ай корр.).

Минск.

АЗЕРБАЙДЖАН:

КАСПИИН ДАЛАЙЕ ТУНГАЛАГ БАЙЛГАХА

Промышленность ба ажаhуудалда хэрэглэгдээд, Каспиин далай худар табигдадаг уhа сэбэрлэхэ хэдэн олон түхеэрэлгэнүүд Сумгаит хотодо баригдаа. Эндэхи hүүлшын ээлжээнэй барилгые ашаглалгада оруулха тухай актда гүрэнэй комисси гар табиба. Уhа тогтоохо 100 шахуу сөөрэмүүд, резервуарнууд болон бусад барилганууд 40 гектар талмай дээрэ баригдаа. Эдэнь сүүдхэ соо 182 мянган кубометр хэрэглэгдэhэн уhа элдэб аргаар сэбэрлэхэ байна. Эндэхи барилгашад ба хабсаргагшад 60 километр шахуу соргонуудые татаа, технологическа 500 түхеэрэлгэ хабсаргаа. 11,5 миллион түхэригэй сэнтэй болоhон нимэ барилганууд Каспиин далай худар сэбэр уhа табиха ябадал хангаха зорилготой.

(ТАСС-ай корр.).

Сумгаит.

МАЛШАДАЙ МҮРЫСӨӨНДЭ ЖАГСАГШАД

Репортаж

ШЭНЭ БАЙРА СОО

ТОСХОНОЙ тээ баруун захадахи шэб шэнэхэн шифер хушалтатай, газаа тээһээнь дун сагаанаар будажархиһан үндэр, ута хашаагай олон сонхонуудта үглөөнэй наран улаан, ягаан элшэ туяагаа сасаруулан наадажа, жэгтэй гоёор харагдаха юм. Ута гэгшын түмэр хоолойһоо сайбар утаан оодоо бадхан гаража, хүнэй анхарал абаһаар татаадхина.

Ехэ хашаагай хажуугаар хуушабар, шэнэшье байра, түхеэрэлгэнүүд олон. Тээ саанань һая баригдажа байһан хашаа байранууд бии. Үндэр харшаар хэжэрхиһэн хорёо соо түк болгоод багсалан уяһан үбһэ, һолоомон һуринууд тэбхылдэнэ.

— Эндэмнай үхэр малай ехэ байра, тусхай комплекс гэдэг баригдажа, байна гээшэ. Һаяхан энэ ашаглалгада үгтэһэн байра соо 200 үнеэд оруулагдаа. Хуушан хашааень һэльбэн заһаад, досоохиинь шэнэлээд, хэдэн зуун үхэр шаханабди. Тээ саанань тугалай шэнэ байра, тиихэдэ тээ тэрэ урдахананнь нэгэ доро 50 гахай түрүүлхэ, тусхай оньһожоруулагдаһан байра баригдажа байнхай, — гээд, тус фермын ветфельдшер Валерий Нимаев хөөрэнэ.

Загарайн аймагай Карл-Марксын нэрэмжэтэ колхозой Элхиин фермэдэ оройдоол табазургаан жэлэй саана ябахада сэхэл задагай зайдан байдалтай, үхэр малайнь хашаа хорёо хуушан, газаагуурнь хүнэй торожо унашахоор шэбхэ шабааһан байгша бэлэй. Мүнөө тэрэниие танихаар бэшэ.

Үнеэдэй шэнэ байра соо ороходо коридорой хоёр тээгүүр олон үүдэнүүд. Тэдэнэй дээгүүрнь: «Һү тушаажа абаха таһалга», «Оньһон машинын таһаг», «Улаан булан», «Хубсаһаа һэлгэхэ таһалга», «Бэеэ угааха душ» гэхэ мэтэ гаршагууд харагдана. Үнеэдэйнь байра досоогоо уужам, дулаахан. Малда үдхэн, шэнгэн тэжээл хэжэ үгэхэ цемент оёортой кормушканууд, автоуһалуури тодхоотой. Тэдэнэй хоорондуур «Беларусь» трактораар ябаад, үбһэ тэжээл хэхэ зайтай. Малай шэбхэ сэбэрлэхэ хамуур-транспортёр залгаа хүдэлжэ байна.

Илангаяа машинын таһаг соо ороходо ямар нэгэ заводой түхэлтэй. Ехэ гэгшын түмэр вакуум-амһартанууд, тоо томшогүй олон түмэр, шэл, резинэ, сорго хоолойнууд элдэб оньһон приборнууд. Байрын нүгөө захада тэжээл бүйлүүлхэ таһалга соо элдэб янзын оньһон түхеэрэлгэ, ехэ ехэ амһартанууд харагдана.

— Шэнэ байрамнай үшөө дүүрэн хүсэндөө ороогүй. Үнеэдые оньһон аргаар һааха «Даугава-200» гэжэ түхеэрэлгэ тодхогдонхой. Теэд зайн галаар хүдэлгэгдэхэ зүйлнүүдынь бэлэн болоогүй. Нигээд март һарада үнеэдээ машинаар һаадаг болохо һанаатайбди, — гэжэ Валерий Нимаев хэлэнэ.

ФЕРМЫН УЛААН булан соо һаруул, дулаахан. Ханаарнь уряа лозунг, плакат олон хадаатай. «Бидэ мүрысэн ажалланабди», «Мүнөөдэр хэн түрүүлнэб» гэһэн гаршагтай ехэ самбарнууд аржына, мүн һаалишадай социалис уялга, үнгэрһэн жэлэй, һарын дүнгүүд, үдэр бүри һааһан һүнь тэмдэглэдэг самбар гэхэ мэтэ хүү нюдэндэ харагдахаар, гоёор бэшэгдэнхэй. Эндэнь радиоприёмник, телевизор табятай. Үглөөнэй һаалгын һүүлээр малшад фермэдээ эмхидхэгдэһэн столоводо эдеэлээд (хоолынь түлөөһэгүй), улаан булан соогоо сугларжа, зариманиинь шэнэ газетэ, журнал уншана, шатар, даам табина, радио шагнана, нүгөөдүүлынь дүн харуулгын самбарай хажууда обоорно.

— Гаяснай баһал январь һарада бултанһаа ехэ һү һаабал даа. Одоол мүнөө жэлдэ Августинаяа хүсэхэшнилтай? — гэжэ хэншьеб дуугарна.

— Хүсэхэһөө байха, ахина аабзаб. Юуншье һаа, эрэ хүн гээшэ губи. Һамганһаа гээгдэжэ ябаха гэжэ яахабиб, — гээд Гаяс Кашапов үһан буряадаар хүхин татажа хэлэхэ юм.

— Зай, залуушуулнай хэр һаана гээшэб? Хоёр Светлана ана манал мүрысэжэ ябана хаш. Светлана Банзаровагай үнеэд шэнэ түрэһэн гунжад аад, тус тустаа үдэрэй 9—10 килограмм һү үгэнэл, болоол даа, — гэжэ байгаад һаалишад хөөрэлдэнэ.

Үнгэрэгшэ жэлдэ энэ фермын һаалишад үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 2.366 килограмм һү һаажа, бүхы аймаг соогоо хоёрдохи һуури эзэлээ. Түрүү һаалишад Августина Кашапова, Елизавета Никитина, Ханда Дугаржапова, Галина Раднаева гэгшэд үнеэн бүриһөө 2.430—2.613 килограмм һү һааһан байна. Гаяс Кашапов түрүүшынхеэ түрэһэн гунжан бүхэнһөө 2.074 килограмм һү абаа.

ҮБЭЛЖЭЛГЫН ҮЕДЭ адууһа малһаа ашаг шэмэ ехээр абахын тула малшадай дунда бүхэсоюзна социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэ тухай парти, правительствын уряае һайшаан дэмжэжэ, эндэхид дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые абанхай. Үбэлжэлгын долоо һарэ соо үнеэн бүриһөө 1.250 килограммһаа бага бэшэ һү һааха зорилго табигдаа. Ходо түрүү ябадаг һаалишад Гаяс, Августина Кашаповтан, Елизавета Никитина, Галина Раднаева, Светлана Гынденова гэгшэд энэ үе соо үнеэн бүриһөө 1.300 килограммһаа дээшэ һү һаахабди гэжэ үгэеэ үгэнхэй.

Эдэнэр хэлэһэн үгэдөө бодото ээзд байһанаа элитээр харуулна. Үбһэ тэжээлэй дутамаг, нёдондонойхиһоо хүйтэн, хүшэр үбэл боложо байгаашье һаань, булта үнэн зүрхэнһөө оролдожо ажаллаад, январь һарада үнгэрэгшэ жэлэй энэ үеынхитэй сасуулбал, һураггүй ехэ һү һаагаа. Хэрбээ нёдондо эдыдэ бүхы үнеэдһээнь үдэрэй 750—800 килограмм һүн абтадаг һаа, мүнөө тэрэнь 1.050 килограммда хүрэбэ. Олонхи һаалишадынь үнеэн бүриһөө үдэрэй арбаад килограмм һү алгадгүй һаана.

— Ган гасуур байжа, энэ жэлдэ үбһэ тэжээлээр багабди. Мүнөө үнеэн бүридэ үдэртөө 2 килограмм үбһэ, 20 килограмм силос, 4 килограмм һолоомо хэршээд, гидролизно аргаар бүйлүүлжэ эһээгэрэд, мүн талха хүдхаһан 15 килограмм бурдууг, һаагдаһан һүнэй 1 литр бүхэндэ 400 грамм талха эдюулнэбди. Тэжээлэй багашаг дээрэһээ, тэрэниие наринаар шэгнээд, үнеэн бүхэнэй үгэһэн һү шэмые хаража, тусхай рационоор эдеэлүүлнэбди. Илангаяа тугаллахынь урда тээ зүбөөр эдеэлүүлжэ, түрэһэн хойноно үнеэдые түрүүшээр үдэрэй 4—5 дахин, тиигээд һүүлдэнь гурба һаанабди. Февраль, март соо 50 гаран үнеэднай тугаллаха юм. Юрэдөөл һү һааляа үшөөл эрид дээшэлүүлхэ аргатайбди. Тиигэжэ үбэлжэлгын үедэ абаһан уялгаяа дүүргэхэл байхабди,—гээд фермые даагша Д-Х. Ж. Максарова хөөрэнэ.

Ород, буряад, татар үндэһэ яһатанһаа бүридэһэн энэ фермын эбтэй зэтэй коллектив зориһондоо хүрэхэ зон. Эндэ дүрбэн хүниинь «Буряадай АССР-эй габьяата малшан» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэтэй.

М. НАМЖИЛОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: тус фермын һаалишад улаан булан соогоо.

Авторай фото.

ШИИДХЭХЫ ЖЭЛЭЙ ЗОРИЛГОНУУД ХАРААЛАГДА

Ажалшадай депутадуудай аймагай Соведэй ээлжээтэ сесси һаяхан Мухар-Шэбэртэ боложо, 1973 ондо аймагай арадай ажахые хүгжөөхэ түсэб, 1971 оной бюджедэй дүүргэлтэ ба байгша оной бюджет, депутат тухай дүрим бэелүүлхэ талаар аймсоведэй зорилгонууд тухай асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэбэ.

КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, аймагай ажалшад үнгэрэгшэ жэлдэ үйлэдбэридөө зарим тэды амжалта туйлаа. Сагай уларилай бэрхэтэй байбашье, зарим ажахынууд ороонһото болон үбһэ тэжээлэй үндэр баян ургаса ургуулжа, гүрэнтээ хүсэд тоосоо, мал ажалһаа абтадаг ашаг шэмэ нилээд дээшэлүүлээ. ССР Союзай байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ дэлгэрһэн бүгэдэ арадай социалис мүрысөөнэй дүнгөөр Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз ойн баярай Хүндэлэлэй Тэмдэгээр, хүдөө ажахын ургамалай үндэр баян ургаса туйлаһанайнгаа түлөө «Искра» колхоз РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй болон ВЦСПС-эй дамжуулгын Улаан туг, мүнгэн шанда хүртэһэн байна.

Аймагай колхоз, совхозуудта һү һаалга 1971 онойхидо орходоо 4 процентээр, мяха абалга 8 процентээр дээшэлээ. Адууһа малай тоо олошоруулха, гүрэндэ һү, мяха, үндэгэ, ноохо худалдаха түсэб, нэмэлтэ даабари үлүүлэн дүүргэгдөө. Үнгэрһэн жэлдэ аймагай галуушад хэзээ хэзээнэйхиһээ һайнаар ажаллаа. Тэдэнэр гүрэндэ 16.240 центнер галуунай мяха худалдаа. Энэнь тушаагдаһан бүхы мяханай 23 процентнь болоно. Урда жэлэйхидэ орходоо үнеэн бүриһөө 74 килограмм һүн, хонин бүхэнһөө 400 грамм ноохон ехээр абтаа. Зуун эхэ малһаа түл абалга мүн лэ дээшэлээ.

Гэхэтэй хамта хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд, промышленна предприятинуудай коллективүүд бии байһан нөөсэнүүдээ дүүрэн хэрэглэжэ шадаагүй байна. Аймагай автотранспортна предприятиин, ажалшадай һуудал байдал хангалгын комбинадай, худалдаа наймаанай эмхи зургаануудай коллективүүд түсэбөө дүүргээгүй.

Аймагай арадай гэгээрэлэй таһагые даагша В. Г. Бадеева үгэ хэлэхэдээ, аймагай дунда ба найман жэлэй 15 һургуулинуудай миин гурбандань халуун эдеэн бэлдэгдэнэ. Һургуули бүхэндэ буфет гү, али столово нээхэ тухай асуудал аймсоведэй гүйсэдкомой заседани дээрэ хоёр дахин хэлсэгдэһэн, тодорхой шиидхэбэри абтаһан. Теэд мүнөө хүрэтэр юуншье хэгдээгүй байһаар. Худалдаа наймаанай эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэд һурагшадые халуун эдеэгээр хангаха хэрэгтэ хайша хэрэгээр хандана гээд шүүмжэлбэ.

Медицинын, киногой, барилгашадай, аймсоведэй гүйсэдкомой мүнгэн һангай таһагай, түсэблэлгын комисс... хүдэлмэри һайжаруул... депутадууд дурадхал...

— Аймагай ... врачнар хүдөөгүүр ... тэндэхи больница, ... скэ пунктнуудай ... һайнаар шалганагүй, ... ведтэ орожо, ажала... руулха тухай хөөр... заншалтай. Манай ... участково больница... ганса врач хүдэлнэ. ... ажаһуугшад, холын ... та медицинскэ туһа... гэжэ үрдинэгүй. Га... байдалаа заһабарилха, ... гээ түлэхэ шулуу ... далдажа абаха хэрэгт... га мүнгэ зөөри һо... гээд Хонхолын сель... дэй түрүүлэгшэ Н. ... рофанов хэлэбэ.

Аймагай зарим ор... промышленна предп... лон колхоз, совхозуу... номическа хүдэлмэри... тагүйгөөр ябуулагда...

Культурна ажаһуу... лон үйлэдбэриин ба... дые шэнээр бариха ... сметнэ документац... тябриин нэгэндэ бэлэн ... барилгашадта тушаа... тэй аад, колхоз, сов... дэн һараар гээгдэ... Тиимэһээ барилгын ... жэлэй эхинһээ зах... харин июнь, июль һа... эхилдэг. Тиигэжэ бар... саг соогоо ашаглал... Иимэ байдалые усад... сесси дээрэ хэлсэгдэ...

Б. ЖАМБА...

СОВЕТ ОРОН ДОТОРНАЙ

ВИННИЦКЭ ОБЛАСТЬ. Саһата үбэлэй эдэ үдэр... тэ эндэхи колхоз, совхозуудай полинууд дээрэ тр... машинануудай хүнхинөөн таһалданагүй. Эндэхи онь... руулагдамал отрядууд поли дээрэ наг шэбхэ гар...

Энэ хүдэлмэридэ Винницкэ районой «Сельхозте... нэгэдэлэй механизаторнууд илангаяа эршэтэ һайн... лаараа шалгарна. Тэдэнэр хараалһан түсэбһөө ... 7000 тонноор үлүү үтэгжүүлгэ тариалан дээрэ гарг... шиидэнхэй.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Чкаловай нэрэмжэтэ колхозой... дээрэ нютагай үтэгжүүлгэ гаргалгын үедэ.

ТАСС-ай фотохрон...

МОСКВА. Автомобиль болон тракторнуудай эл... аппарадуудые бүтээдэг заводто хүнгэн ба ашаанай ... мобильнуудай приборнууд бүтээгдэнэ. Тус предпр... хүдэлмэрилэгшэд СССР-эй тогтоһоор 50 жэлэй ой... дэлэлдэ абаһан социалис уялгануудаа болзорһоонь ... дүүргэһэн байна. Үнгэрэгшэ жэлэйшье түсэб бүри ... риин 19-дэ дүүргэгдээ һэн. Заводой бүтээһэн ... зүйлнүүдтэ гүрэнэй Шанарай тэмдэг олгогдоо. ... үедэ Чертановта заводой филиалай корпусууд бари... байнхай. Шэнэ оньһон түхеэрэлгэнүүд эндэ түр... хабсаргагдан тодхогдоно. Зарим участогуудта про... гаргагдажа эхилэнхэй. Заводой хүдэлмэришэд фи... бүхы түхеэрэлгэнүүдые хабсаргалгаяа энэ жэлэй ... тэр бүтээхээр хараалагдана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: заводой наладчик О. Воронов ... богонихон болзор соо шэнэ оньһон автомат шудал... даа. Тэрэ автомадай хүсөөр ажалай бүтээсэ 25—30 ... дээшэлдэг байна.

ТАСС-ай фотохрони...

НЭГЭДЭХИ НОМЕР ЕРЭБЭ

КПСС-эй ЦК-гай теоретическэ, политическэ журнал «Коммунистын» нэгэдэхи номер хэблэлһээ гаража, уншагшадта ерэбэ.

«1973 оной арадай ажахын түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө промышленностиин, барилгын, транспортын хүдэлмэрилэгшэдэй бүхэсоюзна социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэ тухай» КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, ВЦСПС-эй, ВЛКСМ-эй ЦК-гай тогтоолоор журналай нэгэдэхи номер эхилнэ.

Коммунис партиин эмхидхэхы, шэглүүлхы үүргэ гэһэн түрүү бэшэг, арадуудай хани барисаанай Ленинэй туг доро гэһэн темээр КПСС-эй ЦК-гай политбюрогой гэшүүндэ кандидат, РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ М. Соломенцевой статья эндэ хэблэгдэбэ.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй «Хубисхалша, эб найрамдалта бүхы хүсэнүүдые нэгэдүүлхын түлөө КПСС тэмсэнэ» гэжэ гаршагтай ном гараһан байна. Энэ ном тухай А. Громыкын статья мүн лэ эндэ хэблэгдэнхэй.

Хүгжэнги социализмын экономическа ба социальна асуудалнууд гэһэн нийтэ гаршаг доро хэдэ хэдэн статьянууд: СССР-тэхи социальна хүгжэлтэ гэжэ М. Мчедловэй, социалис мүрысөөн тухайда партийна талаһаа оролдолго гэһэн М. Гапуровай, национальна хэлэнүүдэй хүгжэлтэ ба нацинуудай хоорондоо харилсаха хэлэн гэжэ Ю. Дешериевэй статьянууд хэблэгдэбэ. Экономическа районуудай ажахые комплексоор хүгжөөхэ асуудалаар болоһон научна зүбшэлгэ тухай материал эндэ мүн лэ бии.

СССР-тэ социализм ба коммунизм байгуулгын дүй дүршэлэй уласхоорондын удха шанар гэһэн гаршаг доро иимэ статьянууд: Венесуэлын коммунис партиин Генеральна секретарь Хесус Фариа гэдэгэй «СССР—сүлөөтэ бүхы арадуудай түшэг тулгуури», «Урда Африкын коммунист СССР-эй 50 жэлэй ой тухай» гэжэ А. Лерумо гэдэгэй статья толилогдоо. «Шүүмжэлэл, библиографида» шэнээр гараһан номууд тухай тайлбаринууд хэблэгдэнги.

СОЦИАЛИС ИНТЕРНАЦИОНАЛИЗМЫН БОДОТО БЭЕЛЭЛ

Совет Социалис Республиканууудай Союзай хүгжэн һалбарһан ушар бүхы хүн түрэлтэнэй социальна дэбжэлтэдэ шухала шата болоһон юм. Олон үндэһэ яһатанһаа бүридэһэн Совет гүрэн социалис замаар хүгжэлтын бүлюу байдалые бүхы дэлхэйн арадуудта харуулһан байна. Адли тэгшэ эрхэтэй зуу гаран үндэһэ яһатанһаа СССР байгуулагдаа. ССР Союзые байгуулга — пролетарска интернационализмын, социалис интернационализмын бодото бэелэл мүн.

Пролетарска интернационализм дэлхэйн революционно хүдэлөөнэй ёһо гуримһаа үндэһэтэй юм. Научна коммунизмын үндэһэ һуури табигшад — К. Маркс, Ф. Энгельс — энэ ёһо гуримуудаа «Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!» гэһэн үгэнүүдээр элирхэйлэн тодоруулһан байдаг. В. И. Ленин түүхын шэнэ эрхэ байдалда марксизмые саашаданнь творческо ёһоор хүгжөөхэдөө, пролетарска интернационализмын гол ёһо гуримуудые, тэрэнэй үндэһэ һуури, удха шанарые элирхэйлээ һэн.

Пролетарска интернационализм хүдэлмэришэн ангиин үзэл суртал ба политика гэжэ В. И. Ленин заагаа бэлэй. Өөрынгөө гол удхаараа пролетарска интернационализм буржуазна национализмда орходоо тад ондоо ха юм. Юуб гэхэдэ, пролетарска интернационализм бүхы оронуудай пролетаринарай аша туһые, хараа бодолые баримтална бшуу.

В. И. Ленин хүдэлмэришэн ангида пролетарска интернационализм шухала үүргэтэй гэжэ зааха зуураа тэрэнэй гол ёһо гуримуудые уласхоорондын коммунис ба хүдэлмэришэнэй хүдэлөөндэ, партиин эмхидхэлэй, политическэ ба тактическа асуудалнуудые шиидхэхэдээ хэрэглэхэ шухала гэжэ һургадаг байһан. Манай парти интернационализмын ёһо гуримуудта үнэн сэхэ юм. Ленин коммунистнуудые иигэжэ һургадаг бэлэй: «Үнэн дээрээ интернационализм оройдоо нэгэн юм: орон дотороо революционно хүдэлөөе, революционно тэмсэлые хүгжөөхын түлөө хэлбэришэгүйгөөр ажаллаха, нэгэшье илгаагүйгөөр бүхы оронуудта тиимэ тэмсэл, тиимэ хараа шугамые дэмжэхэ (пропагандын, талархалгын, материальна аргаар)».

Агууехэ Октябриин Социалис революци пролетарска интернационализмын үзэл бодол ба ёһо гуримуудые бодотоор бэелүүлһэн байна. Ленинскэ партиин хүтэлбэреэр Россиин пролетариадай илалта уласхоорондын хүдэлмэришэн ангиин, бүхы ажалшадай илалта болоо. Энэ үедэ В. И. Ленин пролетарска интернационализмын шэнэ асуудалнуудые шиидхээ: дэлхэй дээрэхи түрүүшын социалис гүрэнэй байгуулагдаһантай дашарамдуулан, национальна ба интернациональна асуудалнуудай харилсаан, пролетарска интернационализм ба совет патриотизмын холбоон, Совет Россиин, капиталис оронуудай пролетаринар болон национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөн гэхэ мэтэ асуудалнуудые тодорхойлжо үгөө.

В. И. Ленинэй хүтэлбэри доро тэрэ үедэ шухала документнүүд («Россиин арадуудай эрхэ тухай декларации», «Росси ба Зүүн зүгэй ажалша мусульмануудта хандалга» гэхэ мэтэ) баталан абтаһан бэлэй.

СССР-ые байгуулга ленинскэ национальна политикын, пролетарска интернационализмын илан мандалгын тодо гэршэ болоо. Хүн түрэлтэнэй түүхэдэ түрүүшынхеэ хэдэн арбаад үндэһэ яһатан нэгэдэхэһээ гадна тэдэнэр политическэ, экономическа, соёл культурын талаар адли тэгшэ эрхэтэй хүгжэлтын замда гараһан байна. Хаанта засагай үедэ дарлалта, мүлжэлгэдэ байһан арад хүгжэн һалбараха аргатай болоо. Совет засаг ород арадай туһаламжаар мүнөө үеын индустри хүгжөөхэ, хүдөө ажахые хамжаха, хүдэлмэришэн ангиин ба интеллигенциин национальна кадрнуудые ургуулха арга бусад арадууд та олгоһон юм.

Революциһаа урид феодальна байгуулалтын шатада байһан арадууд капиталис хүгжэлтын шатые алгад гаража, социализм байгуулһан ушар ленинскэ национальна политикын гайхамшаг туйлалта болоно.

СССР дотор национальна асуудал шиидхэхэдээ интернациональна ленинскэ политикын илан мандаһые Сибиириин арадуудай социалис ажабайдал тодоор гэршэлнэ.

Агууехэ Октябрь Россииин бүхы дарлагдаһан арадуудые харанхы мунхаг байдалһаа сүлөөлөө.

Сибиириин национальна районуудта социалис экономико, тэрэ тоодо мүнөө үеын индустри байгуулагдаа. Жэшээлхэдэ, Буряадай республикын промышленность самоледууд ба электровозуудые бүтээнэ, автомобильна кранууд болон электромоторнуудые, орёо приборнууд, шэл, цемент, ноохон бүдүүдые үйлэдбэрилэн гаргана. Нүүрһэ малтадаг, ой модоной, модо болбосоруулгын промышленность холын хараа түсэбтэйгөөр хүгжэжэ байнхай. Сибиириин бусад автономито республиканууд болон областьнууд промышленна талаараа хурдан түргэнөөр хүгжэнэ.

Промышленна үйлэдбэритэй хамта хүдөө ажахы хурдан түргэнөөр хүгжөө.

Сибиириин арадууд совет засагай жэлнүүдтэ суртал бодолойнгоо талаар туйлай ехэ хубилалтада ороо. Үндэһэн арадуудай хэлэ бэшэг, литературна хэлэн хүгжөө. Бүгэдэ нийтын дунда һуралсал мүнөө бэелүүлэгдэнэ байна. Дээдэ ба тусхай дунда һуралсал амжалтатайгаар хүгжэнэ. Тэрэшэлэн Буряадай, Яхадай, Тувын АССР-тэ, Хакасай ба Горно-Алтайн автономито областьнуудта дээдэ 8 һургуули, олон техникумүүд болон бусадшье һургуулинууд бии.

Автономито республиканууд болон Сибиириин областьнуудта научно-шэнжэлэлгын эмхи зургаанууд олошороо. СССР-эй АН-ай Сибиириин отделениин Буряадай ба Яхадай филиалнууд, Тувын, Хакасай ба Горно-Алтайн хэлэ, литературын, түүхын научно-шэнжэлэлгын институдууд энэ тоодо оролсоно. Мүнөө СССР-эй Наукануудай академиин Сибиириин отделениин филиалнуудта, Буряадай ба Яхадай АССР-эй дээдэ һургуулинуудта 2500 научна хүдэлмэрилэгшэд ажаллана, тэрэ тоодо эрдэмэй 500 кандидат ба доктор тоологдоно. Эдэ эрдэмтэдэй хахадһаа үлүүнь үндэһэн арадай дундаһаа гараһан.

Сибиириин бүхы национальна районуудта мүнөө үе сагай профессиональна искусство хүгжэн һалбарна. Жэшээлхэдэ, Буряадай АССР-тэ гурбан театр, филармони, дуу ба хатарай ансамбль бии.

Манай парти болон правительство национальна ба интернациональна политикаяа хэлбэришэгүйгөөр бэелүүлнэ. Дэлхэйн социалис арадуудай хани барисаанай нэгэдэлэй бии болохотой хамта пролетарска интернационализмын үзэл бодолой, уг зорилгынь үүргэ улам дээшэлээ.

Социалис гүрэнүүдэй харилсаа холбоон капиталис оронуудай харилсаа холбоондо орходоо тад ондоо, шэнэ түхэлэй харилсаанууд юм. Энэ харилсаа холбооной ёһоор, аха дүү социалис оронууд адли тэгшэ эрхэтэй, дотоодынгоо хэрэгүүдтэ хамааралсадаггүй, бэе бэедээ экономическа, политическэ талаараа туһалалсадаг уг зорилготой. Энэ зорилгонь мүнөө амжалтатайгаар бэелүүлэгдэжэ байдаг. Социалис оронууд, аха дүү партинууд өөрынгөө ажал ябуулгада пролетарска интернационализмын ёһо гуримуудые үндэһэ болгодог. Гэхэтэй хамта Советскэ Союзай бэелүүлдэг политикые хазагайруулхаяа оролдодог капиталис оронуудай үзэл сурталшад ехэ оролдолго гаргадаг. Советскэ Союзые социалис бусад оронууднаань һалгааха, эбыень таһалха гэжэ буржуазна партинууд, капиталис оронуудай хүлһэншэд аһан шадалаараа оролдоно. Тэдэнэр энэ тэмсэлдэ элдэб эсын ревизионистнуудта түшэглэхэ гэжэ найдадаг болонхой. Империализмын хорото ябуулганууд, Мао Цзэ-дунай бүлэгэй балмад политика КПСС-эй, СССР-эй бэелүүлдэг эб найрамдалта политикые ямаршье аргаар хазагайруулха, социалис оронуудай «хэрэм» —Советскэ Союзда дурагүй болгохо ябадал үүсхэхэ гэһэн нэгэл гол зорилготой гэжэ баримтанууд гэршэлнэ.

Иимэ эрхэ байдалда социалис оронуудые, дэлхэйн революционно бүхы хүдэлөөе амжалтатайгаар хүгжөөхын тула Коммунис партинууд марксизм-ленинизмын һургаалда үнэн сэхэ байха, пролетарска интернационализмын ёһо гуримуудта түшэглэхэ, КПСС-тэй, СССР-тэй бата нэгэдэлээ бэхижүүлхэ гэһэн эрилтэ табигдана.

Советскэ Союзда, бүхы социалис нэгэдэлдэ ямараар хандanаб, тэрэнэй зэргээр лэ интернационализмынь үзэл бодол тодоржо гарахэ гээд дэлхэйн олонхи коммунис партинууд тон зүбөөр тоолоно.

Социалис оронуудай Коммунис партинууд орон доторо национальна, интернациональна асуудалнуудые хэр зүбөөр, хэр амжалтатайгаар, хэр нарин нягтаар шиидхэжэ шаданаб, шэнэ общество байгуулга тэрээнһээл дүлдыдаха байна гээд дүй дүршэл гэршэлнэ.

Гэхэтэй хамта хоёр талын туһаламжа ба дэмжэлгэһээ, тэрэ хани барисаанай бүлюу байдалые зүбөөр хэрэглэһэнһээ социалис гүрэнүүдэй бүхы талын амжалта дүлдыдадаг байна. Энэ гол ёһонуудһаа хадуурбал, социализмын хэрэгтэ, арадайнгаа аша туһада туйлай ехэ хохидол ушаржа магад гээд түүхын баримтанууд гэршэлнэ.

Аха дүү Коммунис партинууд, социалис оронуудай арадууд пролетарска интернационализмын марксистско-ленинскэ үзэл бодолые хүтэлбэри болгон, революционно теориие творческо ёһоор хүгжөөн, социалис оронуудай хоорондохи хани барисаае саашаданнь улам батадхахын. Коммунис хүдэлөөнэй нягтаралые улам бэхижүүлхын түлөө бүхы хүсэ шадалаа элсүүлнэ.

Аха дүү социалис оронуудай арадууд өөрынгөө марксистско-ленинскэ партинуудай хүтэлбэри доро социалис замаараа хүгжэн һалбарна. Энэ замдань социалис оронуудай эбдэршэгүй хани барисаан, бүхы талын харилсаа холбоон улам бэхижэжэ, пролетарска интернационализмын ленинскэ хараа бодолой бодотоор бэелүүлэгдэжэ байһые дэлхэйн арадууд элеэр хаража байна бшуу.

В. ЗАТЕЕВ,
Буряадай багшанарай институдай доцент, философиин эрдэмэй кандидат.

УГТАМЖЫН ТҮСЭБҮҮД

Азербайджанай ССР-эй нефть илган бүйлүүлгын ба нефтехимическэ промышленностиин министерство Бакугай «Нефтегаз» заводой коллективэй үйлэдбэриинь угтамжын түсэбые баталба. Предприятиин коллектив түхеэрэлгэнүүдээ хүсэд зохидоор хэрэглэжэ, түсэбтэ табан жэлэй гурбадахи жэлэй даабариһаа гадуур зуугаад мянган түхэригэй продукци гаргаха, нефтиин зүйлнүүдэй өөрынь үные хямдаруулха, шанарыень һайжаруулхаар шиидэнхэй. Энэ предприяти январиин эхинһээ графигһаа уридлан хүдэлнэ. Республикын арадай ажахы түсэбһөө гадуур зуугаад тонно бензин, тоһо, электродно кокс, пиролизай газ бакугайхидһаа абаад байна.

Республикын нефть илган бүйлүүлгын ба нефтехимическэ промышленностиин бүхы предприятинууд дээшэлүүлэгдэмэл түсэбүүдые абанхай. Энэ һалбариин ажалшад үйлэдбэриингөө арга боломжо хэрэглэһэнэй үндэһөөр, гүрэнэй жэлэй түсэбһөө гадуур хэдэн миллион түхэригэй нефтиин продукци абаха, ажалай бүтээсэ нилээд дээшэлүүлхэ, түсэбһөө гадуур арбаад мянган тонно бензин, дизелиин түлишэ, тоһо, мазут болон нефтиин бусад продуктнуудые гаргажа абаха байна.

ТАСС-ай корр.

Баку.

Ажалшадай эшэгүүдһээ

...ЛУН ХАҺА ЭХИЛЭЭ

Б. ШОЕНОВ.

...он халяагдана

К. ТОМБОДОРЖИЕВА.

...бшагай ажал

Л. ШИГИНА.

...ролдосын ашаар

В. ПЕТРОВ.

ХАРИЛСАА ХОЛБООН БЭХИЖЭНЭ

Залуушуулые эрдэмдэ һургаха, хүмүүжүүлхэ талаар совет һургуулинуудай ажал хүдэлмэри улам һайжаржа байнхай. Зыранска 8 жэлэй һургуулиин багшанар энэ хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Үхибүүдые коммунис ёһоор хүмүүжүүлхын тула багшанарайшье, мүн түрэлхидэйшье ехэхэн оролдолго хэрэгтэй бшуу. Энэ ушарые хараада абаһан тус һургуулиин багшанар ажал хүдэлмэриеэ һурагшадай түрэлхидтэй нягта холбоотойгоор ябуулха гэжэ шиидээ.

һуралсалай 1972—73 оной түрүүшын хахадта Зырянск, Ангыр тосхонуудта ажаһуудаг һурагшадай гэртэхинтэй гурба удаа түрэлхидэй суглаан үнгэргэгдөө. Энэ суглаанууд дээрэ иимэ асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэһэн байна: үхибүүдэй ажалда хандалга, һурагшадай эртээнһээ мэргэжэлээ шэлэлгэ гэхэ мэтэ. Энэл суглаанууд дээрэ түрэлхидэй комитет һунгагдаһан юм. Удаадахи суглаанууд дээрэ элидхэл хэгдэхэ, лекци уншагдаха. «Үхибүүдые хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ түрэлхидэй үзүүлдэг нүлөө», «һуралсал хүмүүжүүлгэ хоёрые нэгэ доро ябуулха», «түрэлхидэй нэрэ хүндэ ба зэмэлэлгэ», болон бусад хамта дээрээ 29 лекци жэлэй турша соо уншагдаха юм.

Түрэлхидтэй нягта холбоотойгоор ажаллалга аша ехэтэй, хүмүүжүүлгэдэ ехэхэн нүлөө үзүүлнэ. Үхибүүдээ яажа хүмүүжүүлхэ тухайгаа, үхибүүдэйнгээ зан абари тухай түрэлхид багшанартай зүбшэн хэлсэнэ.

25 гэртэхин һургуулида ерэһэн, багшанарай хэшээлдэ байлсаһан байха юм.

һуралсалай энэ жэлэй түрүүшын хахад соо олон багшанар һайнаар ажаллаа. Жэшээнь 3-хи классай багша Попова П. А. тэдэнэй тоодо оролсоно. Тэрэнэй классай һурагшад нэгэшье хоёр гэһэн тэмдэггүйгөөр һуралсажа гараа. 55 процентнь отличнигууд ба ударнигууд. 1-хи классай багша Байбородина мүнлэ һайнаар ажаллаа.

6-хи, 8-хи классай һурагшад булта хоёр гэһэн тэмдэггүйгөөр хахад жэлэй туршада һуралсажа гараа. Түүхэ, географи, химн, биологи гэһэн предмедүүдээр бүришье һаа һайн тэмдэгүүдтэй.

һургуули дотор нютаг ороноо шэнжэлэлгын ба уран зохёолой кружогууд эмхидхэгдэдэг. Уран һайханай бүлгэм бии. Эдэ бүгэдэ багшанарай хэһэн оролдосотой ажалай гэршэ мүн.

П. ХАЛТАНОВ.

Баргажанай-адагай загаһанай комбинадта ВЛКСМ-эй олон гэшүүд ажаллана. Татьяна Карюкина 1969 ондо Тобольск хотын загаһанай техникум дүүргээд, энэ комбинадта ажаллахаяа ерээ һэн. Тэрэ сагһаа хойшо энэ комбинадай лаборанткаар оролдосотой һайнаар хүдэлжэ байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Т. Карюкина.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

МЭРГЭЖЭЛЭЭ ДЭЭШЭЛҮҮЛНЭ

Буряадай багшанарай мэргэжэл дээшэлүүлдэг институтда интернат һургуулиин, хүүгэдэй байшангуудай хүмүүжүүлэгшэдэй, аймгүйсэдкомуудай гэгээрэлэй таһагай инспекторнүүдэй ээлжээтэ һуралсал болоо. Интернат һургуулида, хүүгэдэй байшанда хүмүүжүүлэгдэһэн үхибүүд гоё һайханиие ойлгодог, үзэл бодолоороо хатуужанги боложо гараха ёһотой. Тэрэнэй тула сэрэгэй-патриотическа, ажалай алдар солын жэшээ дээрэ хүмүүжүүлхын тула юу хэхэб, шажанда эсэргүүгээр, ариг сэбэрые сахюулжа яажа һургахаб, интернациональна хүмүүжүүлгэ яажа бэелүүлхэб гэһэн асуудалаар лекцинүүд уншагдаа. Институдай методистнууд Ц. Б. Пимаева, Л. Н. Крутовская, Е. Д. Юшина, В. М. Капцилович болон бусад лекцинүүдые уншаа.

«Аяншалга болон хизаар ороноо шэнжэлэлгын хүдэлмэри, тэрэнэй хүмүүжүүлхы үүргэ», «В. А. Сухомлинскиин намтар, ажал ябуулга», «Ариг сэбэрые сахилгын гурим» гэһэн элидхэлнүүдые В. А. Колбин, Е. Р. Мэрдыгеева, Е. А. Абросова гэгшэд уншажа, һуралсалда хабаадагшадые һонирхуулба.

Буряадай АССР-эй гэгээрэлэй министр С. С. Дмитриев «КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэриин, мүн 1972 оной июниин 20-до КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоолой ёһоор, хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие саашадань һайжаруулха зорилго тухай» гэһэн элидхэл хээ.

һүүлдэнь дүршэлөө андалдалгын хөөрэлдөөнүүд болоо.

***

Буряадай багшанарай мэргэжэл дээшэлүүлдэг институдай дэргэдэ үшөө нэгэ һуралсал эмхидхэгдэбэ. Тэрэ һуралсалда буряад һургуулинуудай завучууд уригдаа. һуралсалай талаар директорые орлогшод һарын туршада һуража, эрдэм мэргэжэлээ дээшэлүүлхэ юм.

Мүнөө үедэ һургуулида шэнэ программа нэбтэрүүлэгдэжэ, шэнэ номууд, учебнигүүд гаража, һуралсалай шанар шалгаха хэрэгтэ бэрхэшээл ушардаг болонги. Тиимэһээ шэнэ программын методикын асуудалаар хэдэн лекци уншагдаха.

Гадна һургуулида пионерэй, комсомолой хүдэлмэриин эмхидхэл тухай, юһэдэхи табан жэлдэ Буряадай АССР-эй арадай ажахын ямараар хүгжэхэ байһан тухай элидхэлнүүд шагнагдаха.

Мүн баһа ниислэл хотын һургуулинуудай түрүү багшанарай хэшээлдэ орожо, завучууд һанал бодолоо андалдаһан байна.

М. МАДАЕВ,
Буряадай багшанарай мэргэжэл дээшэлүүлдэг институдай кабинедые даагша.

СОЦИАЛИС ОРОНУУДААР

Венгридэ Будапештын «Ганц-МАВАГ» заводто бүтээгдэһэн томо кранууд Гаваныи портын причалнууд дээрэ тодхогдожо байнхай. Тэрэнн не хабсарган холбоходонь кубынхидтэ венгер мэргэжэлтэд туһална. Энэ хүсэтэ шэнэ техникын хэрэглэгдэжэ эхилхэдэ ороной эгээ томо портнуудай нэгэн бүри хүсэтэй боложо, олон суднануудай ашаа тээхэдэнь, буулгажа гаргадаг болохо байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Гаваныи портдохи томо кран.

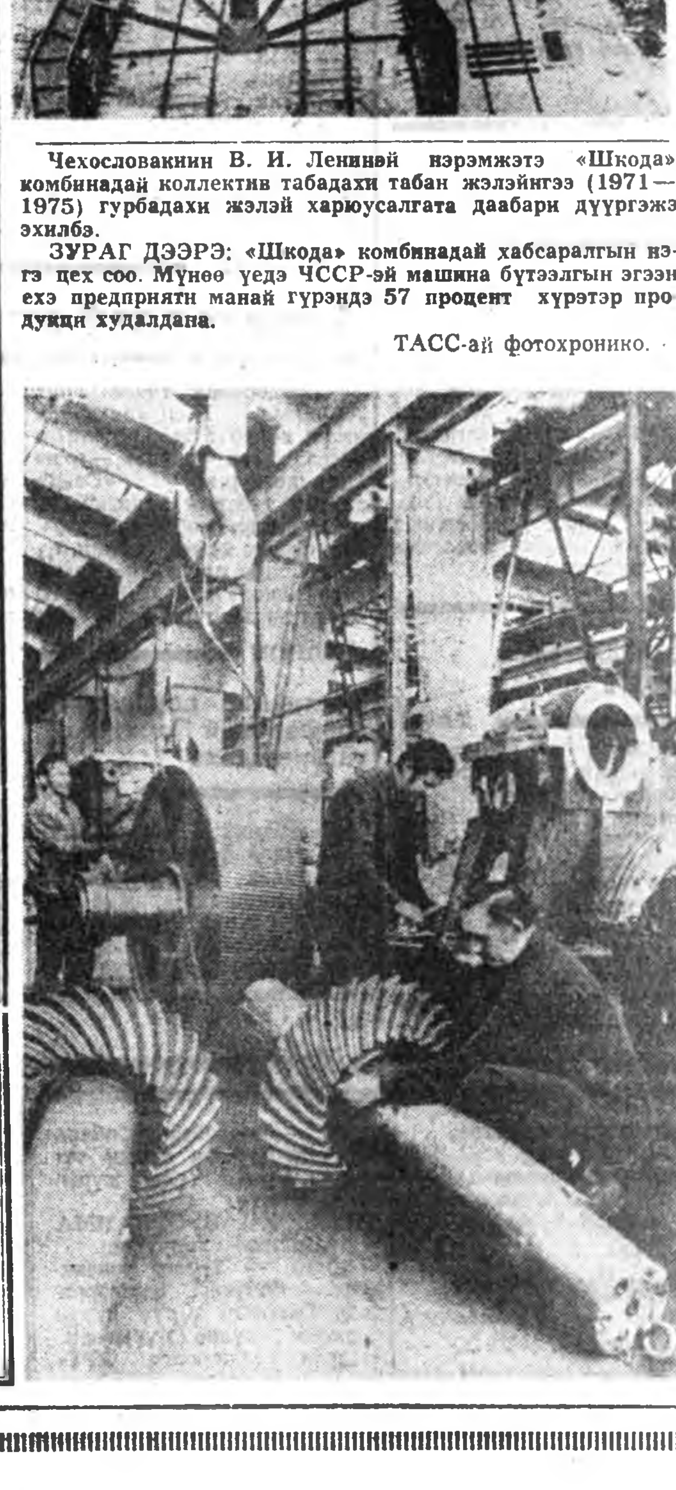
ТАСС-ай фотохронико.

Чехословакиин В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ «Шкода» комбинадай коллективэ табадахи табан жэлэйнгээ (1971—1975) гурбадахи жэлэй харюусалгата даабари дүүргэжэ эхилбэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Шкода» комбинадай хабсаралгын нэгэ цех соо. Мүнөө үедэ ЧССР-эй машина бүтээлгын эгээн ехэ предприяти манай гүрэндэ 57 процент хүрэтэр продукци худалдана.

ТАСС-ай фотохронико.

БАЙГААЛИ ХАМГААЛАГШАДАЙ КОНФЕРЕНЦИ

Байгаали хамгаалха бүлгэмэй Баргажанай аймагай эмхиин конференци болобо.

Аймагай эмхиин туйлаһан амжалтанууд тухай элидхэлшэ дэлгэрэнгыгээр хөөрэжэ үгөө. Үнгэрһэн жэлдэ эмхидхэлэй ажал һайнаар ябуулһанай ашаар аймаг дотор шэнэ эхин эмхинүүд бии болгогдоо, гэшүүдэй тоо хоёр дахин олошороо гэхэ гү, али аймагай бүхы хүн зоной 18 процентнь болоно. Агнуури хэдэг ба загаһа баридаг газарнуудаар ходо шалгалта хэгдэдэг байһан. Байгаали хамгаалха ба тэрэнэй баялиг гамтайгаар гаргашалхын түлөө аймагай эмхи Бүхэроссин бүлгэмэй медаляар шагнагдаа.

Үгэ хэлэһэн нүхэд гол түлэб дутуу дунданууд дээрэ тогтоо.

Ой тайга, гол горхон соогуур, Байгалай эрьедэ үлэһэн модо, шулуу сэбэрлэхэ ажал муугаар хэгдэнэ.

Конференци дээрэ 1973 оной социалис уялга баталан абтаа.

Н. ГАЛДАНОВ.

Совет элитэ ехэ уран зохёолшо Алексей Николаевич Толстойн түрэһөөр 90 жэл һаяшаг гүйсэбэ. Уран зохёолшо литературын бүхы жанрнуудта бэшэдэг байһан юм. Арад зоной ажабайдалые үнэн зүбөөр харуулһан «Зоболон соогуур ябалга», «Нэгэдэхи Пётр» гэжэ ехэ зохёолнуудынь уран зохёолшые илангаяа суурхуулаа.

Мүнөө уран зохёолшын дурасхаалые мүнхэлэн, багахан тэмдэглэлыень буряад хэлэн дээрэ оршуулжа, уншагшадайнгаа анхаралда табинабди.

Алексей ТОЛСТОЙ

БИШЫХАН ЖАНР ГЭЖЭ ЮУН БЭ?

НМАГТАЛ өөрынгөө дүй дүршэл тухай хэлэнэб. Ажабайдалые ажаглаһан, түүхэ домог шэнжэлһэн гэхэ зэргын ямар нэгэ материал суглуулһан байба гэлэйбди. Энэ материалаа юуһэй түлөө, яажа хэрэглэхэ зорилгошье бии гэе. Мүн зохёон бэшэхэ хүсэлшье бии. Зүгөөр, эдэ бүгэдэмнай үшөөл бага.

Үшөө сюжет олохо хэрэгтэй. Урагшатайгаар олдоһон сюжет гээшэ ямаршье эмхи гуримгүйгөөр суглуулагдаһан бодолнууд, ажаглалтанууд болон мэдэлые заримдаа агшан зуура, хэдэн секундын туршада, эмхитэй, гуримтай болгожорхиһон байдаг.

Сюжет гээшэмнай ехэ азатай олзо ха юм. Тэрэниие столойнгоо саана тамхинай хүхэ утаан соо һуугаад, лагбангаа шэртэн, һанажа болохогүй. Сюжет хадаа ажабайдалай шуугиан сооһоо гарадаг байна. Сюжет гээшэ, намайе һарюу мурюу бү ойлгогты, үшөө түүхэй зандаа лугшажа байһан хамтын анекдот юм. Тэрэ үгөөр найруулагдаагүйшье, аман үгөөр дамжан тараагүйшье байжа болохо. Харин хэлэгдэбэл, зондо ойлгогдожо, ямар нэгэн социальна зүрилдөөе тайлбарилан нээжэ үгэхэ түлхюур мүн. Тэрэнэй табисуурынь иимэ. Энэ азатай олзын эреэхэн шубуухайн хойноһоо уран зохёолшо агнуурида гарадаг.

Сюжет, ямаршье анекдот шэнги (анекдот гээшэ хошон зугаата үгэ бэшэ, харин баримтануудай тулалдаан тухай тон тобшо рассказ мүн гэжэ дахин дабтанаб), шалтагаан болон хойшолон, үйлэ болон үрэ, энэ байдалда хэрэглэгдэһэн хүсэн ба тэрэнһээ уламжалһан хойшолон гэхэ мэтээр ойлгогдохо ёһогүй. Сюжедтэ запятой болон, «харин» хододоо байха зэргэтэй. Иимэ байдалда хүсэнэй хэрэглэгдэхэдэнь, эсэргүү хүсэн бии боложо, хүлеэгдээгүй (үгышье һаа зайлашагүй, заяагаараа залгалдаһан) үрэ гарадаг. Хүлеэгдээгүй, гү, али нүгөө ушарта зайлашагүй үрэ гээшэ анекдот-сюжедэй гол удха болоно. Искусствын урда урдаһаа хараһан хоёр талада хүлеэгдээгүй ушар байдал комеди бии болгодог, харин зайлашагүй ушар-трагеди — антична (ангиингаа түлөө геройн урагшатай тэмсэл) болон сагһаа уртиһан энэ үедэ бүтээхэеэ болиһон революциин трагеди бии болодог.

Уран зохёолшо энээхэн бариһан эреэхэн шубуун — сюжедээ удха шанарһаань, материалайнгаа ехэ багаһаа, эгээ һүүлдэ өөрынгөө шадабариһаа дулдыдан, элдэб янзаар хэрэглэжэ болохо.

Сюжедые ямар нэгэ эмхидхэхы үһээлтэ шэнгеэр эпопейн, романай, пьесын, повестиин ехэ материалда хэрэглэжэ болохо. Сюжедые тэрэ зандань уран гоёор найруулжа, бүхы удхыень дэлбэлэн хэрэглэжэшье болохо.

Энэ һүүлшынь ушарта новеллэ — бишыхан рассказ болоно. Залуу уран зохёолшод ехэнхидээ иимэ бага шэнги формодо хайхарамжагүйгөөр хандадаг. Үнэхөөршье, бүхэдэлхэйн литературада арба юһэдэхи зуун жэл хуурмаг новеллын талаар муу жэшээ олон дахин харуулһан байна. Энэ нэгэн гэбэл, жэжэхэн бодолхоноор, эрхэтэн ёһоной дураа гуталгаар дабһалагдаһан натуралист хэһэг, үгышье һаа, помещигэй залхууһаа гараһан ямаршье маяггүй лирикэ, прозоор бэшэгдэһэн шүлэгүүд гү, (залуу уран зохёолшод иимэ хүсэгүй гоё бодолтой маягаар бэшэжэ туршадаг, бишье үзэһэн хүм, али буржуазна культурын үмхэй бактериие шэнжэлхэл гээ һаа, хэрэгтэй гэхээр урбанистическэ, хара аһяа хараһан туужаханууд байдаг. Эдэ жэшээнүүд новеллын удха шанарые муудхаана.

Новеллэ гээшэ дунда зуун жэлэй үедэ бии болоо. Католическа һүмэ болон феодалай замок хоёрой хоорондохи нарихан үйлсэнүүдтэ хабшагдаһан горожанин хурса үзүүрээрээ церковь болон феодалда эсэргүүрээр шэглүүлэгдэһэн хоротой анекдодуудые зохёодог һэн. Энэ хадаа Ренессансын болон буржуазна революциннуудай түрүүшын шубуухайнууд болонхой. Ренессансын новеллистнүүд эдэ анекдодуудта литературна маяг түхэл олгоһон байгаа. Арбан долоодохи зуун жэл тэдээндэ ажабайдалай болон политикын халуун амисхаал оруулһан байна. Тэдэ арбан наймадахи зуун жэлэй драматурги боложо һалбаран сэсэглэһэн юм.

Новеллэ гээшэ искусствын эгээ хүндэ маяг мүн. Ехэ повесть соо эрхим гоё зураглал, ухаанай сэсэн диалогууд гэхэ мэтэ юумээр уншагшадые һамааруулжа болохол. Харин новеллэ соо альган дээрэ байһандал хуу эли ха юм. Бага формын ехэ удхаһаа сүлөөлдэггүй дээрэһээнь таанад ухаатай шухала байха зэргэтэйт. Поэдэй бэшэдэгтэл богони байха ушартай. Зүгөөр материалай үдхэрһэн, эгээл шухала хэрэгтэйень шэлэн абаһан дээрэһээл богонёор бэшэхэ ёпотойт. Новеллэдэ байгуулгынь талаар запятой, «харин» байха зэргэтэй. Нэгэ үгөөр хэлэхэдэ, дүүрэһэн удхатай зохёол байха болоно. Новеллэ гээшэмнай уран зохёолшын эрхим һургуули мүн.

Агын һонинууд

БҮХЭСОЮЗНА МҮРЫСӨӨНДЭ ДАХИН ИЛАБА

Сельскэ ба поселково Соведүүдэй 1972 оной бүхэроссин социалис мүрысөөнэй дүнгүүд согсологдожо, Агын районой Цогто-Хангилай сельскэ Совет илажа гараба.

Һаяхан Цогто-Хангил һууринай культурын байшан соо баярай сесси боложо, Шэтын облгүйсэдкомой секретарь Н. Е. Суханов тус сельскэ Соведтэ РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй ба ВЦСПС-эй дамжуулгын Улаан тугай барюулагдаха болоһон тухай дуулгаад, РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй ба ВЦСПС-эй ойн баярай Хүндэлэлэй грамота болон мүнгэн шан барюулагдаба.

Цогто-Хангилай сельскэ Совет бүхэроссин социалис мүрысөөндэ хоёрдохиёо илаһанайнгаа түлөө иимэ шанда хүртэбэ.

АВТОВОКЗАЛ НЭЭГДЭБЭ

Ага һууринай баруун захада мүнөөнэй түхэлэй шэнэ байшан бодхоогдобо. Үргэн, уужам энэ гэрэй нюур талань үргэлжэ шэл ханатай. Тэрэ шэнэ автовокзал гээшэ. Доторнь аяншадай амарха һаруул дулаан зал, буфет, жолоошодой амарха таһаг, аяншадан хонохо байра бии.

МЕМОРИАЛЬНА ТЭМДЭГ ТАБИГДАХАНЬ

1920 оной октябриин 30-да мүнөө байһан Будалангай сельскэ Соведэй харяата нютагтахи Онон голой эрье шадар зугадаһан сагаантанай сэрэгэй каппелевскэ частиие габьяата улаан командир нүхэр Пакуловай хүтэлбэрилдэг партизануудай 4-дэхи отряд бута сохиһон байгаа. Тиигэжэ Ага нютаг һүүлшын сагаантануудһаа сүлөөлэгдэһэн юм.

Тэрэ түүхэтэ ушарые мүнхэжүүлхын тула партизануудай дайшалхы илалта туйлаһан газарта мемориальна тэмдэг табиха тухай Будалангай арад зоной ба түүхын, культурын памятнигуудые хамгаалха окружной обществын зууршалгые Агын райсоведэй гүйсэдком батална.

Б. ДАМДИНЖАПОВ,
Агын райгүйсэдкомой секретарь.

АЙМАГАЙ ГАЗЕТЭНҮҮД МЭДЭЭСЭНЭ

Түрүү коллективүүд — хүндэлэлэй самбарта

Аймагай промышленна предприятинуудай, барилгын, транспортын, хэлхээ-холбооной, худалдаа наймаанай ба ажалшадай һуудал байдалай хэрэглэмжэ хангадаг эмхи зургаануудай 1972 оной дүрбэдэхи кварталай социалис мүрысөөнэй дүнгүүдые КПСС-эй райком, аймагай Соведэй гүйсэдхэхэ комитет согсолбо гээд **«Улаан Сэлэнгэ»** газетэ мэдээсэнэ. Квартал соо ашаа шэрэхэ түсэбөө 108 процент бэелүүлжэ, ажалай бүтээсые 19,7 процентээр дээшэлүүлһэн, мүн олзо оруулха даабарияа 140 процент дүүргэһэн «Востсибуголь» комбинадай Гусиноозерскын автобазын коллективые аймагай Хүндэлэлэй самбарта гаргаха гэһэн шиидхэбэри партиин райком, аймсоведэй гүйсэдком абаһан байна.

Гусиноозерско ГРЭС-эй барилгын управлениин промышленна барилгын Б. С. Челповскойн хүтэлбэрилдэг участогай, эндэхи шахтоуправлениин Б. С. Бальжиевай ударидадаг проходчигуудай бригадын, Зүүн-Сибириин түмэр замай 19-дэхи дистанциин коллективүүд мүн лэ аймагай Хүндэлэлэй самбарта гаргагдаһан байха юм.

Технологическа шэнэ лини

Тимлюйн шиферэй заводой коллектив үйлэдбэриин түхеэрэлгэнүүдые шэнэдхэн заһабарилжа, һайнаар ашаглахын тула ехэ оролдолго гаргажа байдаг юм. СВ-40 түхэлэй технологическа лини энэ заводто һаяхан ашаглалгада оруулагдаба. Мастер М. Я. Бойковой хүтэлбэрилдэг бригадын гэшүүд тэрэ лини түргэн саг соо хабсаргажа шадаһан байна гээд Кабанскын аймагай **«Байгалай галнууд»** газетэдэ бэшэгдэнэ.

Энэ линиин дүүрэн хүсөөр ашаглагдажа эхилхэдэ, час соо 4870 условно плиткэ шифер гаргагдаха болохо юм. Тэрэнь түрүүн ашаглагдажа байһан линиин бүтээсэһээ 400 плиткээр үлүү ехэ болоно. Технологическа шэнэ линиин бүхы ажал оньһожоруулагдажа, автомат аргаар бүтээгдэнэ. Хүдэлмэришэдэй тоо нилээд үсөөрөө. Эндэ бүтээгдэһэн шиферэй шанар нилээд һайжарһан байна.

Шэнэ леспромхоз

Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоолоор Хориин аймагта шэнэ леспромхоз бии болгогдобо гээд аймагай **«Шэнэ Үдэ»** газетэ мэдээсэнэ. Тус леспромхоз республикын түлишын промышленностиин управленидэ мэдэлтэй. Леспромхозой түб һуурин Хори тосхондо байрлажа, Дээдэ-Үдын леспромхоз гэжэ нэрлэгдээ. Шэнэ леспромхозой бүридэлдэ Михайловскын, Яруунын, Хориин модо бэлэдхэлгын участогууд ороно.

1973 ондо 50,5 мянган кубометр модо бэлэдхэхэ түсэб шэнэ предприятиин коллективтэ үгтэбэ. Дээдэ-Үдын леспромхоз барилгын модо бэлэдхэхэ, хюрөөдэмэл материал болон түлеэ бэлэдхэхэ гол зорилготой юм. Эндэ бэлэдхэгдэһэн модон, хюрөөдэмэл материал ба түлеэн предприятинуудта, эмхи зургаануудта, мүн хүн зондо худалдагдажа болохо.

Үхибүүдэй баяр

Закаменск хотын түбтэ хоёр дабхар шулуун гэрэй барилга дүүргэгдэжэ, ашаглалгада оруулагдаба. Эндэ үхибүүдэй саад-ясли байрлаха юм. Тиигэжэ хотын хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай 140 үхибүүн уужам һаруул комнатануудтай, наадалга ба амаралгын таһалгануудтай, столовотой саад-яслитай болобо гээшэ гээд Захааминай аймагай **«Ажалай туг»** газетэ бэшэнэ. Шэнэ саад-ясли мүнөө үеын мебелеэр хангагданхай.

Энэ саад-яслиин барилга дээрэ Зэдын комбинадай капитальна барилгын управлениин гурбадахи участогай коллектив хүдэлөө. Эндэ Д. Д. Дамбаевай хүтэлбэрилдэг комплексно бригадын барилгашад онсо шалгарба. Бригадын гэшүүд ажалаа һайнаар мэдэхэ һэн тула даа үдэр бүри бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлжэ, саад-яслиин барилгые түргэн дүүргэхын түлөө оролдоһон байна. Энэ бригадынхид үнгэрһэн жэлэй үйлэдбэриин түсэбые 112 процент дүүргэнхэй.

Һайнаар заһабарилна

Аймагай таряашад, механизаторнууд хабарай тарилгада һайнаар бэлдэжэ байна. Трактор болон хүдөө ажахын бусад техникэ заһабарилга «Гигант» колхоздо эмхитэйгээр ябуулагдана гээд Заграйн аймагай **«Вперед»** газетэ бэшэнэ.

Энэ колхозой механизаторнууд хабарай тарилгада хэрэглэгдэхэ бүхы анзаһа, сеялкэ болон бусад техникээ заһабарилжа дүүргээ. Тиихэдэ «ДТ-54» түхэлэй найман трактор, долоон «МТЗ» гүйсэд заһабарилагдажа бэлэн болгогдонхой.

Техникэ заһабарилгада П. Заиграев, Ф. Филиппов гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг бригаданuудай механизаторнууд шалгарна. Заһабарилагшад З. Шитин, Б. Александров, Н. Моисеев, Н. Заиграев, залуу механизатор Ф. Кадыров гэгшэд ажалай үндэр бүтээсэ туйлажа бусад нүхэдтөө жэшээ харуулна.

СССР-эй АРАДУУДАЙ ҮБЭЛЭЙ ГУРБАДАХИ СПАРТАКИАДА

СССР-эй Арадуудай үбэлэй гурбадахи спартакиада 1973—1974 онуудта үнгэргэгдэхэ. Совет физкультурна хүдэлөөнэй бүхы хүдэлмэриин энэ харалга дүрбэн шатаар үнгэргэгдэхөөр хараалагдана.

Спортын үбэлэй зүйлнүүдээр олоной хабаадалгатай мүрысөөнүүд предприятинуудай, барилгануудай, колхоз, совхозуудай, эмхи зургаануудай, һургуулинуудай коллективүүдтэ сэрэгэй подразделенинүүдтэ үнгэргэгдэжэ, спартакиада эхилхэ байна. СССР-эй Арадуудай үбэлэй гурбадахи спартакиадын түрүүшын шата 1973 ондо, 1974 оной эхиндэ үнгэргэгдэхэ. Районуудай, хотонуудай, областьнуудай, хизаарнуудай спартакиаданууд хоёрдохи шатадань үнгэргэгдэхэ юм. Союзна республикануудай ба России Федерациин нютагуудай спартакиадануудта илагшад гурбадахи шатадань тодорхо. Спартакиадын түгэсхэлэй мүрысөөнүүд ерэхэ жэлэй март һарада Свердловскдо, Бакуриани тосхондо (Грузиин ССР) болохо байна.

Спартакиадын үедэ манай орон дотор санын, конькигаар урилдалгын спорт, хоккей, фигурна һолжоролго саашадаа хүгжөөгдэхэ, үбэлдөө ажалшадай амаралта һайнаар эмхидхэлгын хүдэлмэри хэгдэхэ.

СССР-эй Арадуудай үбэлэй гурбадахи спартакиада үнгэргэлгэ совет хүнүүдэй дунда физическэ культура ба спорт саашадань нэбтэрүүлэн дэлгэрүүлхэ зорилгонуудые амжалтатайгаар бэелүүлгэдэ ехэ үүргэ дүүргэхэ байна. Тэрэ уласхоорондын спортын мүрысөөнүүдтэ хабаадаха совет спортсменүүдтэ һайн һургуули болохо юм.

Хүнүүд хүдэлжэ, һуража байгаад, предприятинуудта, барилгануудта, колхоз, совхозуудта, эмхи зургаануудта, һургуулинуудта үнгэргэгдэһэн спартакиадануудта, мүн районно, городской спартакиадануудта хабаадаха ёһотой.

Олон миллион совет хүниие спортын үбэлэй һорёонуудта саг үргэлжэ хабаадуулха, «Ажал хэхээр, СССР-ээ хамгаалхаар бэлэнби! (ГТО) гэжэ физкультурна шэнэ комплекс тушаахадань тэдэнэртэ туһалха, спортсменүүдэй мэргэжэл шадабари улам дээшэлүүлхэ гээшэ үнгэргэгдэхээ байһан СССР-эй Арадуудай үбэлэй гурбадахи спартакиадын гол зорилгонууд мүн.

ПРИБАЙКАЛИИН АЙМАГТА

ШЭМЭГЛЭГДЭЖЭЛ БАЙНА

48 айлай орохо болбосон түхэлтэй гэр Таловка тосхондо ашаглалгада тушаагдаба. Эндэхи түмэр-бетонно конструкциин заводой хүдэлмэришэдэй бүлэ тус байрада орожо түбхинэхэ юм.

Барилга-хабсаралгын 554-дэхи нүүдэл колоннын барилгашад нүхэр В. В. Симагинай хүтэлбэри доро энэ гэр баряа. Болбосон түхэлтэй байрануудаар хүдэлмэришэдэй посёлок шэмэглэгдэжэл байна.

ШЭНЭ БАЙРАДА НҮҮБЭ

Ильинкын модоной баазада мебельнэ цех хүдэлмэрилдэг. Энэ цех һаяхан шэнэ байрада нүүбэ.

Байра соонь шэнэ түхеэрэлгэнүүд тоггоогдожо, гансал зөөлэн мебель бүтээгдэдэг болохонь. Үйлэдбэриин бүхы хүдэлмэри поточно аргаар хэгдэнэ.

Зөөлэн мебель бүтээдэг болоһон цехые залуу коммунист, һайн мэргэжэлтэ С. С. Оборов хүтэлбэрилнэ. Тус цехэй коллектив энэ жэлэй түрүүшын һарын түсэбые үлүүлэн дүүргэбэ.

Л. ШИГИНА.

ХАНОЙН АМГАЛАН АЖАЛАЙ ҮДЭРНҮҮД

Ханойдо эб найрамдал ерэжэ, амгалан байдал тогтоб... Бүри һаяхан эндэ, Кхамтхиен үйлсэдэ, бомбонууд тэһ... жэ байгаа һэн. Хэдэн зуугаад айл, бүлэнүүд гэр бай... гүй, зеөрншьегүй үлөө. Гэбэшье вьетнам арад эб най... рамдалда, амгалан байдалда эрмэлзэл түгэс байһан... үшөө дахин гэршэлбэ. Һандаргагдаһан газарта заһаб... рилгын бригаданууд ерэжэ, хүдэлмэри эршэтэйгээр эхилээ. Һандаргагдаһан гэр байрануудай һуурида ... һайхан байшангууд, музей-мемориал бодхоогдохо ... Харин мүнөө дээрээ һандаралгаһаа гэмтэһэн үйлсэнүү... сэбэрлэгдэжэ, байрагүй үлэһэн хүн зондо саг зуур... байранууд түхеэрэгдэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: барилгашад саг зуурын байрын ха... бодхоожо байна.

ТАСС-ай фотохронико.

ШАТАР — РЕМИЗОВ ЭРХИМЛЭЖЭ ЭХИЛБЭ

Нааданай табадахи уулзалгын болоходо, мүрысөөндэ түрүүлжэ ябаһан шатаршад туладдаба. Энэ үдэр Шэтэһээ ерэһэн мастерта кандидат Ремизов урда үдэрынь хойшолуулһан дүрбэдэхи партияа үргэлжэлүүлхэдээ, Свердловскын мастерта кандидат Фрейдер гэгшые шүүһэн байна. Мүн табадахи уулзалгадаа Омскын Гладковтой наадахадаа, абаһаар бирагүйдөө. Тиибэшье саашадаа болгоомжотой һонороор наадажа эхилхэдээ, Гладковые шүүжэ гараба. Тиигэжэ Шэтын түлөөлэгшэ Ремизов табан уулзалгаһаа 4,5 очкотойгоор түрүүлбэ.

СССР-эй спортын мастер Адамсон нютагайнгаа шатаршан Эйсмонт (Омск) гэгшэтэй тэнсээ. Эдэ хоёр мүнөөдөө 4—4 очкотой болонхой. Сагаанаар наадаһан спортын нүгөөдэ мастер Тарасов Сахалинһаа ерэһэн нэгэдэхи разрядтай Котовые шүүжэ яда ядаһаар тэнсэжэ һалаа. Тиин эдэ хоёр мүн лэ 4—4 очкотой болобо.

Манай шатаршан Пинягин Тувын АССР-эй Адыг-оолтой наадахадаа, абаһаар тэнсүү байдалтай болоһон байгаа. Зүгөөр Пинягинай шанга добтолгодо харюу үгэжэ ядаһан Адыг-оол тэмээгээ алдахадаа, «шүүгдээб» гэхэ баатай болоо. Манай республикын бусад шатаршад Александр Самарин Хабаровскын Семенюк гэгшые. Агафонов Зайцевые (Камчатка), Елсуков Хомовые, Хван Глушковые (Томск), Залкинд Тишковые (Абакан) шүүһэн, Митыпов Нештуковтой тэнсэһэн байна. Мункоев Брылёв хоёр Шишигин, Кукарский гэгшэдтэ шүүгдэә.

Табадахи нааданай удаа Агафонов, Баршевич (Кемерово), Гладков (Омск), Кан (Сахалин), Савельев (Якутск) гэгшэд 3,5 очкотой болонхой, эрхимлэгшэдэй хойноһоо дабшажа ябана.

В. МАМИЛОВ.

РАССКАЗ

«ЖОРОО ШАБГАНСА»

Намжилмаа хээтэй энэ ерэхэ сагаалганда ная наһа найнгаа дабаа дабахам гэжэ хөөрэдэг. Юрэдөө, үндэр наһатай болобошье, жэгтэй хүнгэн, гайхалтай һонор шабганса. Хүгшэрһэнэйнь тэмдэг гэхэдэ, (хүшэр хүндэ ажал хэһэнһээ гү, али ямар нэгэн үбшэнэй шалтагаанһаа болоо юм гү, бү мэдэе) бүхэтэр болошонхой. Теэд бүхыгөөд лэ зүүн гараа ууса дээрээ табяад, баруун гартаа һабаа тулаад гэшхэлшэхэдээ, хаанашье хүрэтэр, хэндэшье хүсэгдэхэгүй мэтэ үзэгдэдэг.

Намжилмаа хээтэйн хүнгэхэнөөр, гүйн һагад ябахые харахадаа, нютаг зониинь тэрэниие «жороо шабганса» гэлсэдэг байха. Энэнь наһатай хүгшөөдэйе шоглоһон, наада хараһан үгэ бэшэ, харин тэрэнэй иимэ хүнгэн солбониие гайхаһан, магтаһан, өөгшөөһэн ябадал мүн.

Намжилмаа хээтэй нютагайнгаа хүн зониие элиисэг хулинсагһаань эхилээд, аша гушанар хүрэтэрнь мэдэхэ һэн тула айл бүхэндэ айлшалжа ябаха дуратай. Холын хото город болон бусад аймаг, нютагта ажалладаг, һургуули эрдэм эрьюулээшэдые һурагшалжа, мэдэжэ байдаг. Тэдэнэй хэнииинь хаана, ямар ажал хэнэб, хэр зэргэ эрдэмтэй болооб, хаанаһаа һамга абааб, хаана хадамда гарааб, хэды үхибүүтэй болооб, — эдэ бүгэдые хуу хургаа даран тооложо, хүнүүдтэ хөөрэжэ һуудаг зантай юм. Энэнь заатагүй бүтээхэ уялга мэтээр хүгшөөдэйдэ һанагдадаг.

Һаяшаг Намжилмаа хээтэй Улаан-Үдэдэ ажаһуудаг аша хүбүүнэйдээ айлшалжа ерэбэ. Үнихэнэй нишэ ерээгүй байһан хүгшэн шэнээр баригдаһан олон дабхар шулуун гэрнүүдые, үргэн сэлүүн гудамжануудые, хүн зоной олониие хаража, тон ехээр гайхаба.

— Аша хүбүүмни мантан томо шулуун байшангай табадахи дабхарта гурбан таһалгатай байратай. — гээд Намжилмаа хээтэй хөөрэнэ. — Гэр соонь һаруул, уужам. Дулаахан. Эдеэ хоолоо шанадаг электрын пеэшэнтэй. Уһа түлеэ зөөхэ хэрэггүй. Хүйтэн, халуун уһан гэр соонь бэлэн: хэрэгтэй болоходоол, хараан мушхаад абахаш. Ваннатай. Үшөө газаа гарахагүйш, гэр соонь хамаг хэрэгтэй юумэнь хуу бии. Телевизортэй. Үдэшэ болоходол кино, концерт, зүжэг наада телевизорынь харуулжа, хэлэжэ байха юм. Үшөө мүнөө һүни, үглөөдэр хэр зэргэ хүйтэн байха тухай дуулгажа байха юм.

— Улаан-Үдэ городнай ехэл гоё болоһон байна гү даа? — гэжэ асуухадам, хүгшөө нэгэ бага бодолгото болон:

— Хорёод гаран жэлэй саана Ленинэй үйлсөөр ябахадам, хүн тулгатай улаан шулуун гэр эгээл гоёшье, томошье байшан байдаг юм һэн. Мүнөө тэрэниие зорюута ошожо хараад, урмамни хухараа. Юуб гэхэдэ, тэрэ хүн тулгатай гэрые шэнэ байшангуудтай сасуулжа үзэхэдэм, манай хүдөөгэй гэр шэнги байбал, — гэжэ хүгшөө энеэбхилнэ.

Тиигэд хошон зугаатай Намжилмаа хээтэй город соогуур ябаһан, хараһан үзэһэнөө удхалан хөөрэжэ эхилбэ.

— Аша хүбүүнэйм байдаг тэрэ ехэ гэр соонь аяар зуун хорин айл һуудаг юм, — гэнэ. — Бурхан зайлуул! Манай колхозой бүхы айлнууд булталдаа багташахал даа, — гэжэ Намжилмаа хээтэй гайхана. — Тэрэ гэрэйнь доодо дабхарта магазинтай. Эдихэ ууха юумэеэ тэндэһээ ошоод асарха юм. Һайн лэ гээшэ ааб даа!

Ногоон базаар дээрэ урдань ябагша бэлэйб. Дараанса хушалтатай сарай доро үбэл зунгүй наймаа хэгдэдэг, бороодо сохюулха, саһанда дарагдаха, хүйтэн жабарта дэбхэрхэ саг али олон үзэгдэдэг һэн бээзэ даа. Мүнөө тэндэш томо гэгшын шулуун ордон бодошонхой байнал. Досоонь уужам гээшэнь! Наймаанайнь элбэгые, хүнэйнь олониие хаража гайхааб. Зоной байдал хараа байса һайжарханъ урматайл.

— Аша хүбүүнэйдээ айлшалжа, аятай һайнаар амаржа, хото городой гоё һайханиие хаража, «зоной олониие, зогдорой шэрүүниие» үзэжэ ерэбэ гээшэ бээзэт даа? — гэжэ асуухадам, Намжилмаа хээтэй толгойгоо хазагад гүүлээд, халта буруу харан, бага дураа гутаһан янзатайгаар:

— Һай бээзэт! Һайханиинь һайхандаа юм аабза, — гээд, аалиханаар нигэжэ хөөрэбэ:

— Энэ городойхин гэртээ байхадаа, үдэр һүнигүй үүдээ шэбхэдээд һууха юм. Хүн айлайда орохо гэхэдээ хонхо ханхинуулна. Тиихэдэнь үүдэнэйнгээ шэбхэ тайлахаһаа урид «хэн бэ» гэжэ һураха юм. Ягаа жэгтэй юм, али хүн аад, хүнһөө айха саг ерээ юм гү... али городой зоной заншал тиимэ болошоо юм гү, бү мэдэе.

Үшөө тиихэдэ төөрижэ, түгэншэлжэ ябашан алдааб. Ай зайлуул, аза талаамни боложо, бэритээ золгоолби. Амаралтын үдэр Дашын Мишка хүбүүнэйдэ ошохоб гэбэлби. Аша хүбүүмни арсаха бэшэ хадаа намайгаа дахуулаад лэ гараба. Тарамбайн байдаг газарта ошоходомнай, хүн зон дүүрэн исалжа байба гээшэл даа. Тарамбайшье ерэбэ. Ен түрисэлдөөшэ хүнүүдэй хоорондо хабшагдаад, түлхигдөөд, ороһоноошье мэдэнгүй тарамбай соо орошоһон байбаб. Нэгэ залуухан бэри һууриһаа бодоод, «бабушка, эндэ һуугты» гэжэ намайе һуулгаба. Һуугаад, арай гэжэ амяа дараһаншуу болоод, аша хүбүүгээ хараашалхадам, тэрэмни үгы. Ооголбоб, дуудабаб. Харюу дуулдабагүй.

Мишкэтэнэй хаана байдагые, хаана ошоод буухалашье мэдэхэгүйб гэжэ һанахадаа, досоом харанхы болоходол гээд, нюдэнһөөм ээлүүдгүй уһан гараба. Хэлэ амагүй, үзэг бэшэггүй амитан зонойшье дунда мүрөө олохогүй хаям даа. Пулаадаараа нюураа аршанам, юушье хэхээ ойлгоногүйб. Харин тарамбайн гурбан зогсолто үнгэрөөд ябахада, хүнүүд олоороо буужа, нэгэ бага шэнгэбтэр шэнги болоо. Һууриһаа бодожо харашалбаб. Таниха хүн харагданагүй.

Тарамбай түр-няр гэһээр, хахинаһаар дахяад зогсобо. Хүнүүд гарана, ороно. Харан гэһээм, Мишка хүбүүнэй һамган Сэсэгма орожо ерээд байбал. Баярлаһандаа һаншаар һүхиржэрхёоб. Хүнүүд ехэ сошонгёор нам руу харарадхёо. Тиигэд мишэрэлдээ һааб даа. Сэсэгмаатай уулзаһаар, хэлэхэшье үгэм олдоогүй. Нюдөөл аршасагааха хүм. Тиигээд лэ ушараа хэлэжэ, бэридээ ойлгуулааб. Тэрэмни имэ аза талаантайгаар ушарһандаа баярлаа, намайе хүтэлөөд лэ гэртээ абаашаал даа.

Аша хүбүүмни миниингээ һууһан тарамбайда абажа шадангүй үлэшэһэн байгаа. Һүүлдэ хойноһоом орожо ерээ. Хараагааб. Һүлэр, өөдэгүйш гээб. Энеэхэ юм. Үнэхөөрөө, энеэдэтэйшье, уйлахааршье ябадал гээшэ ааб даа. Тиигээд лэ Мишка хүбүүнэйдээ хонон үнжэн айлшалаад, хүндэлүүлээд бусаалби даа.

Городто хорёод хоног соо айлшалхадаа, үзэхэ юумэ яһалал үзөөб даа. Хотын гоё һайханиие харааб. Хүн зоной байдал жэгтэй һайн болоо байна, — гээд миһэрэн, хүгшэн хөөрөөгөө дүүргэбэ.

— Гэрээ, нютагаа һанаал бээзэт? — гэжэ асуубаб.

— Һанангүй яахабиб... Городто залуу зондо зугаатай, һайн юм бээзэ. Намдал үлгэ һалга амитадта бүришье зохид хэбэртэй. Дадаад лэ байбал... Харин хүдөөгэйм боро гэрһээ, уужам талаһаа һайхан юумэн үгы ха даа. Хони хурьгадайнгаа маараладхые дуулахадам, үхэр малайнгаа субахые харахадам, нюдэнэйм хужар, сээжым баяр болоно. Яахабши теэд, хүдөөдөөл тэнжэһэн, наһаяа эдлэһэн шабганса ха юмбиб. Амитан бүхэн өөрынгөө байдалда, өөрынгөө байгаалида жаргалтай... Зүгөөр ерэхэ зундаа город руу айлшалхаб, заатагүй ошожо ерэхэб, — гэжэ хэлээд, «жороо шабганса» зүүн гараа ууса дээрээ үргэлөөд, баруун гартаа һабаагаа тулаад, гэр тээшээ хүнгэхэнөөр, гүйн һагад гэшхэлшоо һэн.

Д. ЦЫБЕНОВ.

ВАРШАВА

СССР-эй ЗАХИЛ ДҮҮРГЭНЭ

ТАСС

Совет химическэ промышленностиин предприятинуудай ехэ захил Польшын машина бүтээгшэд дүүргэжэ эхилбэ. Польшын гадаадын худалдаанай «Полимекс-Цекоп» гэжэ нэгэдэлэй ба совет «Техмашэкспорт» нэгэдэлэй хоорондо Варшавада болоһон, баталагдаһан хэлсээнэй үндэһөөр, сернэ кислота үйлэдбэрилдэг СССР-эй табан заводто тодхогдохо түхеэрэлгэнүүд эндэ бүтээгдэхэ юм.

Советскэ Союзһаа абтаһан захилые Польшын мэргэжэлтэд ехэ ханамжатайгаар бэелүүлнэ гэжэ нэгэдэлэй генеральна директор Л. Лаховский ТАСС-ай корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө хэлэбэ. Һүүлэй 10 жэлэй турша соо нимэрхүү хэдэн барилганууднууд тодхогдохо түхеэрэлгэнүүдые Советскэ Союзда эльгээгээбди. Энэ жэлэй захил урда урдынхиһаа ондоо юм. Жэлдээ 500 мянган тонно сернэ кислота үйлэдбэрилхэ хүсэтэй заводуудай түхеэрэлгэнүүдые Польшын предприятинууд бүтээхэ байна.

ИЛАЛТА ТҮГЭС ДАБШАЛТА

Нёдондо жэл социалис оронуудай ажалшад амжалта түгэсөөр ажаллаһан байна. Шэнэ жэлэй эхээр мүн лэ ажалай амжалтануудые туйлаа.

1972 оной Чехословакиин промышленна үйлэдбэриие 1971 онойхитой сасуулбал, —6,4 процентээр, барилгын хүдэлмэри — 9.4 процентээр, социалис хани нэгэдэлэй оронуудтай хэгдэдэг худалдаа наймаан 10.4 процентээр дээшэлээ гээд, Федеральна статистическэ соведэй (ЧССР) мэдээн дотор тэмдэглэгдэнэ.

Үнгэрһэн жэлдэ Польшын промышленна үйлэдбэриин хэмжээн 10 процентээр ургаа гээд, ПНР-эй Главна статистическэ захиргаан мэдээсэнэ. Энэ хадаа һүүлэй 12 жэлэй турша соо эгээн һайн үрэ дүн мүн. 1971 онойхитой сасуулхада, арадай ажахыда мүнгэ һомололго 21.5 процентээр нэмэһэн байна.

Үнгэрэгшэ жэлдэ Болгариин национальна олзо доход урда жэлэйхиһээ 7 процентээр ехэ болоо гээд, НРБ-гэй Информациин ба хэлхээ холбооной министерствын мэдээсэл дотор тэмдэглэгдэнэ. Промышленна продукци үйлэдбэрилгэ — 8,3 процентээр, гадаадын худалдаа наймаан 10,5 процентээр ургаһан байна.

Чехословакиин ажалшадай февраль һарада илаһаар 25 жэлэй ойн хүндэлэлдэ ЧССР-эй үйлэдбэриин коллективүүдэй дунда бүгэдэ арадай социалис мүрысөөн шэнэ жэлэй эхинһээ хойшо дэлгэрээ. ГДР-эй ажалшадай олохон коллективүүд, тэдэнэй дунда Лауххаммерай шахтёрнууд. Лейпцигэй шудхалаашад, Эрфуртын, Магдебургын барилгашад габшагайгаар ажаллажа, һарынгаа даабариие үлүүлэн дүүргэбэ.

(ТАСС).

Сири — Израилиин буудалдаа зогсоолгын хилэ шадар хатуу шанга байлдаанууд үргэлжэлһөөр. Израилиин бомбардировщигууд САР-ай амгалан город, тосхонуудые бомбодоно. Зэбсэгтэ добтолгонууд хойно хойноһоо һүжэрөөгдэнэ. Гэбэшье булимтарагшадай добтолгонуудта Сириин арад эрэлхэг сохилтоор харюусана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: САР-ай сэрэгэй подразделенинүүдэй артиллерийскэ расчёт дайшалхы позицида.

ТАСС-ай фотохронико.

ХИЛЫН Сааһанаа

ПАРИЖ

ФРАНЦИИН КОМПАРТИИН ПОЛИТБЮРОГОЙ МЭДҮҮЛГЭ

ТАСС

Энэ жэлэй март һарада орон дотор үнгэргэгдэхээ байһан парламентын һунгалтатай дашарамдуулан. Франциин Коммунис партиин Политбюро мэдүүлгэ тунхаглаба. Ажалшадай байдал һайжаруулхын, социальна дэбжэлтын ба демократиин, бэеэ даагһан байдалай, эб найрамдалай шэнэ политика бэелүүлхын түлөө зүүнэй үзэлтэй хүсэнүүд тэмсэхэ байха гэжэ мэдүүлгэ дотор тэмдэглэгдэнэ.

«Арадай холбооной ба хамтын программын илахын тула Франциин Коммунис партиһаа дэбжүүлэгдэһэн кандидадуудта дуугаа үгэжэ, парламентын һунгалтын үеэр партиин амжалта туйлаха хэрэгтэ бүхы хүсэеэ элсүүлхыень Политбюро коммунистнуудые уряалба.

САНТЬЯГО

АРАДАЙ АША ТУҺАДА

ТАСС

Мартын 4-дэ үнгэргэгдэхээ байгаа парламентын һунгалтатай дашарамдуулан, правительствын ба Арадай нэгэдэлэй партинуудай федерациин бэелүүлхэ программа Сантьягын ажалшадай митинг дээрэ соносходоо. Хүдэлмэришэн анги ба ажалшадта засаг барюулха, арадай аша туһада ороной нгоо экономико хүгжөөхэ, Чилиин бэеэ даагһан байдал бэхижүүлхэ зорилгонууд энэ программа дотор табигдана.

Чилиин президент Сальвадор Альенде митинг дээрэ үгэ хэлэхэдээ, засаг түрэ барижа байха үедөө арадай правительство ехэ амжалта туйлаа гэжэ тэмдэглэбэ. Чилидэхи революционно хүгжэлтэ хэлбэришэгүй ургаха гэжэ президент хэлээ.

ДЕЛИ

И. ГАНДИ ҮГЭ ХЭЛЭБЭ

ТАСС

Инди колониализмын дарлалта мүлжэлгэһөө мултаржа, эрхэ сүлөөгөө олоһон байгаа гээд, Индиин премьер-министр Индира Ганди, Ази түбиин оронуудай социально-экономическа, соёлой хүгжэлтын асуудалнуудаар эндэ зарлагдаһан уласхоорондын конференци дээрэ үгэ хэлэхэдээ мэдүүлбэ.

Экономическа гээгдэлээ усадхахын, социальна орёо асуудалнуудые шиидхэхын, эб найрамдалай ба дэбжэлтын түлөө тэмсэлдэ нэгэдэлээ, һанал нэгэтэй байлгаяа бэхижүүлхын түлөө Азиин оронууд оролдохо ёһотой.

Коммунизмда харша ябуулганууды хэһэн хэбэртэйгээр империалис гүрэнүүд Азида сэрэгүүдээ байлгана гэжэ Индира Ганди тэмдэглэбэ. Ази түбиин оронуудай сүлөөтэ ба бэеэ даагһан байдалые саашадань бэхижүүлхын түлөө тэмсэхэ хэрэгтэй гэбэ.

ДЕЛИ

Аша үрэтэй харилсаа холбоон

ТАСС

80-яад онуудай тэн багта нефть олзоборнлгые жэлэй 13 миллион тоннодо хүргэхэ программа болзорһоо урид дүүргэхэ хэмжээнүүдые Индидэ ерэһэн совет нефтьшэдэй делегаци Индиин мэргэжэлтэдтэй хамта элирхэйлэн тодорхойлжо байна. Совет нефтьшэдэй хани ёһоной туһаламжа Индиин экономикые саашадань хүгжөөлгэдэ ехээр нүлөөлхэ юм.

ДЕЛИ

К. Вальдхаймай мэдүүлгэ

ТАСС

«Бидэнэй ба үхибүүдэймнай, манай үеын хүнүүдэй, хойшонхи үетэнэймнай амгалан тайбанаар ажаһуухын тула дэлхэйн арадууд оролдоно. Энэнь тэдэнэй уг зорилго болоно», — гэжэ ООН-ой генеральна секретарь К. Вальдхайм мэдүүлбэ.

Һүүлэй үедэ бүхы дэлхэй дээрэ шахардуу байдал һуларжа байна гэжэ К. Вальдхайм тэмдэглээ.

ХУДАЛДАА НАЙМААН ҮРГЭДЭНЭ

БЕЛГРАД. ТАСС. Нёдондо Югославиин эд бараа, эдлэл хэрэгсэлнүүдые Советскэ Союзда худалдалга. 1971 онойхитой сасуулхада, 17 процентээр ургадэһэн байна. СФРЮ-гэй гадаадын худалдаа наймаанай талаар союзна секретарь М. Хаджич Югославиин хэблэлдэ мэдүүлгэ тунхаглуулхадаа, энээн тухайда тэмдэглэбэ.

Советскэ Союз Югославиин продукци ехээр ху... далдажа абадаг юм гэжэ т... рэ хэлэһэн байна. 1972 он... до СФРЮ 329 миллион до... ларой эд бараа СССР-тэ ху... далдаһан байна.

Металл болбосоруулгын промышленность, үнгэтэ металлурги, химическэ промышленность, судна бүтээ... гэ болон бусад һалбаринуу... продукцияа худалдадаг юм.

КАИР

ФАР-ай президентскэ соведэй сесси

ТАСС

Араб Республикануудай федерациин президентскэ соведэй зургаадахи сесси эндэ нээгдээ. Уласхоорондын байдалай зарим асуудалнуудые, тодорхойлон хэлэбэл, Дүтын Зүүн зүгтэхи түгшүүрилтэ байдал тухай асуудалые Египедэй, Сириин, Ливиин гүрэнүүдэй толгойлогшонор зүбшэһ... дөө, ФАР-ай шэнэ албан зу... гаануудые эмхидхэн бай... гуулха тухай хуули бата... ха.

БЕЙРУТ

Харата ябуулганууд бэлдэгдэнэ

ТАСС

Израилиин дээрмэшэ сэрэгшэд Ливанда, Сиридэ эсэргүү зэбсэгтэ ябуулганууды хэхээр бэлдэжэ байна гээд, Бейрудэй «Аль-Джарида» газетэ бэшэнэ.

Ливанай хилэ зубшуулан, Сиритэй хэгдэһэн дай... зогсоогдоһон газар руу һү... лэй 24 часай турша со... Израилиин сэрэгүүд оло... татагдаһан байна гэжэ газе... тэ тэмдэглэнэ.

АДДИС-АБЕБЭ

Үндэһэ яһанай илгаа гаргалгые буруушаана

ТАСС

Үндэһэ яһанай илгаа гаргадаг хархис хүсэнүүдэй зүгһөө хашагдан харшалагдаһан ЮАР-ай патриодуудые хамгаалха уряатайгаар ЮАР-ай африкан национальна конгрессэй (АНК) захиргаан Африкын бүхы сүлөөтэ оронуудта, түрүү үзэлтэй бүхы хүн түрэлтэндэ хандаба. ОАЕ-гэй Министрнүүдэй Соведэй сессидэ хабаадагшадай дунда документ тараагдаһан байгаа.

Урда Африкын Республикын үндэһэ яһатанай илг... гаргалгые АНК-гай захир... гаан тэрэ документ дото... эрид буруушаана. ЮАР-та... үндэһэ яһанай илгаа гар... галга болиулха нүлөө ехэ... тэй хэмжээнүүдые аба... хыень АНК-гай захирга... сүлөөтэ Африкын орону... дые, дэлхэйн демократиче... ска ба эб найрамдалда д... ратай бүхы хүсэнүүд... уряалба.

ЛОНДОН

Апартеидэй удамаршан

ТАСС

«Бродербонд гэдэг Урда Африкын Республикадахи эгээн нүлөө ехэтэй политическэ хүсэн болоно», — гэжэ Иоганнесбургын «Санди таймс» газетын политическэ шэнжэлэгшэ тобшолол хэбэ. Энэ фашис нюуса эмхиин бүридэл ба ажал ябуулгые тэрэ шэнжэлһэн байгаа. 10 мянга тухай гэшүүнтэй энэ эмхи — Бродербонд Урда Африкын Республикын ни... тэ-политическэ байдалы... хинадаг юм. Тиимэһээ тэр... апартеидэй удамаршан бол... но. Сенаторнууд, зонхил... националис партиин хүтэ... бэрилхы ажал ябуулагша... правительствын 19 гэшүү... парламентаринуудай оло... хид. ЮАР-ай президе... Я. Фуше, премьер-министр Форстер гэгшэд энэ фаши... эмхиие толгойлно.

ХАНОЙ

Вьетнамай асуудалаар конференци Парижда үнгэргэгдэхэ

ТАСС

Вьетнамай асуудалаар энэ жэлэй февралиин 26-да зарлагдаха уласхоорондын конференциие Парижда үнгэргэхэ тухай Вьетнамай Демократическа Республика, Холбоото Штадууд зүбшэлбэ гээд, эндэ соносхогдоо.

Редактор Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Манай адрес, телефону...

г. Улан-Удэ, ул. Ленина 35. Телефоны: редактора — 54-54, приёмная — 54-93, зам. редактора — 68-08, зам. редактора — 62-62, отв. секретаря — 5 0-5 2, секретариата — 66-76, отделы: партийной жизни — 60-9..., сельского хозяйства — 64-3..., 63-86, пропаганды в агитации — 56-23, промышленности и строительства — 61-3..., советского строительства и быта — 69-58, культуры и школ — 60-21, писем и рабселькоров — 67-81, информации — 34-05, общественная приёмная — 56-62, машинное бюро — 57-6..., фотолаборатория — 33-61.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда: «Хонишон! Уялгануудаа дүүргэхын түлөө яажа тэмсэнэбши» — түрүү бэшэг. «Мүрысөөн хүсэ нэмээдэг» — подборко. Союзна республикануудһаа мэдээсэнэ.

Хоёрдохи хуудаһанда: «Партийна организацинуудай шухала зорилго» — М. Гаськовой статья. «Ажалшадые гүйсэд һайнаар хангаха» — ажахын эдэбхитэдэй суглаанһаа тэмдэглэл. Түрэл орон доторнай.

Гурбадахи хуудаһанда: «Үдэр бүри үргэлжэлһэн һайндэр» — Л. Мартыновагай корреспонденци. Редакцида ерэһэн бэшэгүүдһээ.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: Спорт. Хилын саанаһаа.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита» харуулна:

14.00 — **Үнгэтэ телевидени.** «Нүхэр дуун» — захигай концерт. 14.35 — Һүүлэй һонин. 14.45 — Һурагшадта зорюулагдаһан дамжуулга. «Орлёнок» телестудиин юнкорнуудай Советскэ Союзай Герой Я. Ф. Павловтай уулзалга. 15.25 — **Олон түмэнэй ленинскэ университет.** 15.55 — Хүгжэмтэ хөөрэлдөөн. Дамжуулгада Ленинскэ шангай лауреадууд — СССР-эй арадай артистнар М. Плисецкая Е. Светланов хоёр хабаадана. 16.40 — **Үнгэтэ телевидени.** Фигурна һолжоролгоор Европын түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн. Паарна һолжоролго. ФРГ-һээ дамжуулга.

Улаан-Үдэ харуулна:

19.00 — Телепанорама. 19.20 — «Коммунистнууд мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ». КПСС-эй Улаан-Үдэ хотын Советскэ райкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр С. Н. Булдаевай үгэ хэлэлгэ.

«Орбита» харуулна:

19.40 — «Над всей Испанией безоблачное небо» — ГДР-эй телевизионно уран һайханай фильм. (2-дохи сери).

Улаан-Үдэ харуулна:

20.50 — «Университет сельхоззнаний». 21.30 — «Факел» — залуушуулда зорюулагдаһан программа.

22.50 — Хоккейгээр Сибирь ба Алас-Дурнын зонын түрүү һууриин түлөө мүрысөөн. Финал.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

«Орбита» харуулна:

20.50 — **Үнгэтэ телевидени.** Фигурна һолжоролгоор Европын түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн. Паарна һолжоролго. ФРГ-һээ дамжуулга. 23.10 — «Хүн ба хуули».